

SPRAWOZDANIE ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI
KRAJOWEJ SPÓŁDZIELCZEJ KASY OSZCZĘDNOŚCIOWO-KREDYTOWEJ
ZA ROK 2020

SKOK

SPIS TREŚCI

Dział I. Informacje ogólne.	3
Dział II. Sytuacja SKOK w roku 2020.	3
Dział III. Działalność Kasy Krajowej.	4
Rozdział 1. Działania stabilizacyjne	4
Rozdział 2. Kontrola i lustracja.	5
Rozdział 3. Prace legislacyjne.	6
Rozdział 4. Działalność szkoleniowa i wydawnicza, związana z działalnością SKOK.	10
Rozdział 5. Standardy świadczenia usług przez spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe i standardy informatyczne.	11
Rozdział 6. Działalność operacyjna i rozliczeniowa, współpraca z Biurem Informacji Kredytowej oraz Biurem Informacji Gospodarczej.	16
Dział IV. Zasady Ładu Korporacyjnego.	18
Dział V. Współpraca z instytucjami krajowymi i zagranicznymi.	20
Rozdział 1. Instytucje krajowe.	20
Rozdział 2. Instytucje zagraniczne	21
Dział VI. Kadry.	21
Dział VII. System kontroli wewnętrznej.	22
Dział X. Wyniki finansowe Kasy Krajowej za rok 2020 – realizacja założeń budżetowych	23
Dział XI. Przewidywane warunki realizacji wyniku finansowego w roku 2021.	24
Dział XII. Ocena realizacji <i>Kierunków działalności i zasady rozwoju Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej na lata 2020-2022.</i>	25
Dział XIII. Raport dotyczący ryzyka.	26
Dział XIV. Rezerwy tworzone na sprawy sądowe oraz odpisy aktualizujące.	27
Dział XV. Ciała statutowe Kasy Krajowej.	28
Rozdział 1. Zarząd Kasy Krajowej	29
Rozdział 2. Rada Nadzorcza Kasy Krajowej	29
Rozdział 3. Walne Zgromadzenie Kasy Krajowej.	29
Rozdział 4. Komisja Funduszu Stabilizacyjnego Kasy Krajowej.	29
Dział XVI. Zdarzenia istotne, które nastąpiły po zakończeniu roku obrotowego.	29
Dział XVII. Podsumowanie.	30

Dział I. Informacje ogólne.

Sprawozdanie Zarządu Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej z działalności Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej zostało sporządzone na podstawie art. 49 ust. 1-2, 3-3a ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (dalej jako: ustawa o rachunkowości) oraz § 38 ust. 2 Statutu Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej (dalej jako: Statut).

W 2020 roku Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa (Kasa Krajowa) nadal skupiała swoją działalność na realizacji zadań ustawowych i statutowych oraz wykonywała liczne obowiązki informacyjno-sprawozdawcze, w szczególności wobec: SKOK, Komisji Nadzoru Finansowego (KNF), Bankowego Funduszu Gwarancyjnego (dalej jako: BFG) i Narodowego Banku Polskiego (dalej jako: NBP).

Zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (dalej jako: ustawa o skok) oraz § 3 ust. 1-3 Statutu, głównym celem działalności Kasy Krajowej jest zapewnienie stabilności finansowej zrzeszonym w niej SKOK oraz sprawowanie nad nimi kontroli dla zapewnienia bezpieczeństwa oszczędnościom zgromadzonym w kasach. Kasa Krajowa zobowiązana jest również do podejmowania działań na rzecz zapewnienia zgodności działalności kas z przepisami prawa.

W wykonywaniu powyższych zadań, Kasa Krajowa udziela SKOK pomocy stabilizacyjnej, prowadzi czynności kontrolne w SKOK oraz tworzy Centrum Compliance SKOK, którego zadaniem jest wsparcie kas w prowadzeniu działalności zgodnie z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz standardami rynkowymi. Prowadzenie tych działań wspierają czynności w zakresie analitycznej kontroli „zza biurka”, które umożliwiają bieżącą analizę sytuacji finansowej w SKOK, w tym dla celu opiniowania programów postępowania naprawczego Kas a przeprowadzane są na podstawie danych finansowych przekazywanych przez SKOK do Kasy Krajowej.

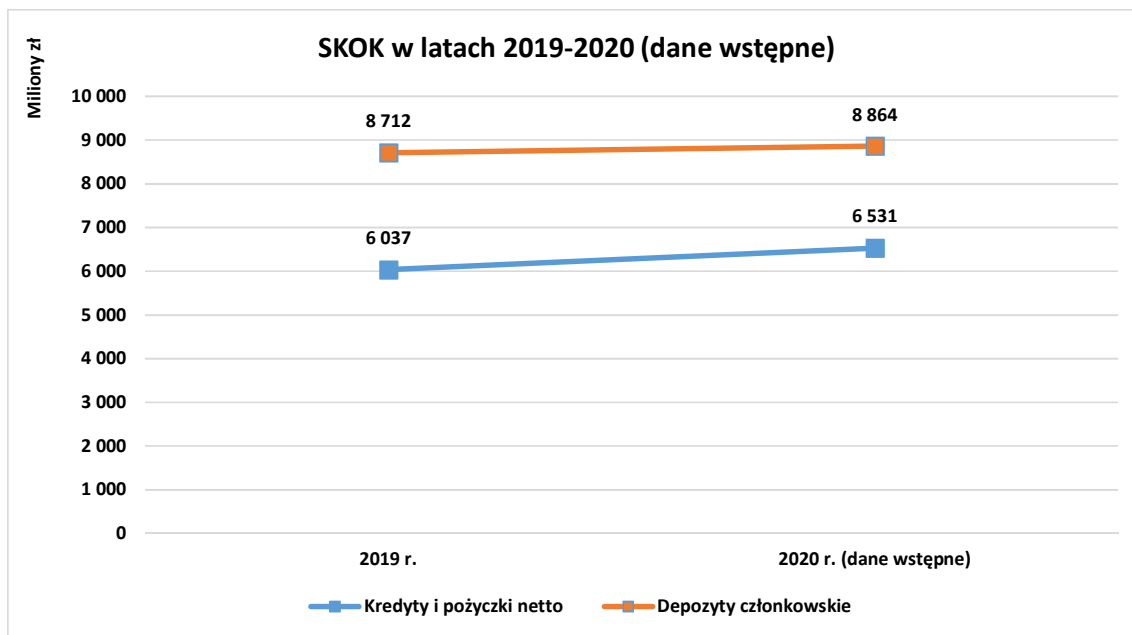
Kasa Krajowa realizuje na rzecz SKOK także pozostałe działania wskazane w art. 44 ustawy o skok, w szczególności w zakresie: reprezentacji interesów kas przed organami administracji państwowej, a także w organizacjach międzynarodowych, opiniowania aktów prawnych, zapewnienia doradztwa prawnego, organizacyjnego i finansowego, prowadzenia szkoleń i działalności wydawniczej, opracowywania standardów świadczenia usług, prowadzenia dokumentacji oraz systemów informatycznych, udzielania SKOK pożyczek i kredytów, przyjmowania lokat, wypełniania za SKOK obowiązków informacyjnych wobec NBP. Kasa Krajowa pośredniczy również w przeprowadzaniu rozliczeń członków SKOK oraz jest wydawcą kart płatniczych dla członków SKOK.

Kasa Krajowa, w wykonaniu swoich ustawowych i statutowych zobowiązań, opracowuje wzorce umowne, dotyczące świadczenia usług na rzecz SKOK.

Dział II. Sytuacja SKOK w roku 2020.

Na koniec okresu sprawozdawczego liczba SKOK prowadzących działalność operacyjną wynosiła 23. W stosunku do roku 2019 liczba kas zmniejszyła się o 2 SKOK. W trakcie 2020 r. dwie Kasy połączyły się z innymi SKOK. W roku 2020, aktywa SKOK prowadzących działalność operacyjną – w stosunku do roku 2019 – zwiększyły się o 1,1%, wartość depozytów członkowskich zwiększyła się o 1,74%, natomiast o 8,19% wzrosła wartość udzielonych pożyczek i kredytów netto.

Liczba SKOK prowadzących działalność operacyjną w latach 2019 – 2020	
12.2019 r.	12.2020 r.
25	23

Oprócz usług depozytowych i pożyczkowo - kredytowych, SKOK prowadzą także dla swoich członków rachunki oszczędnościowo - rozliczeniowe. Rachunki oferowane są zarówno osobom fizycznym, nieprowadzącym działalności gospodarczej, jak i prowadzącym działalność gospodarczą oraz podmiotom, o których mowa w art. 10 ust. 2 ustawy o skok. W SKOK rozwijane są również usługi powiązane z rachunkami, takie jak usługi bankowości elektronicznej e-SKOK oraz bankowości mobilnej. Członkowie SKOK mogą również korzystać z kart płatniczych Visa. Według stanu na koniec 2020 roku wydano 157 tys. kart płatniczych – dane na podstawie raportu przedłożonego przez Cardera Sp. z o.o.

Na koniec 2020 r. we wszystkich SKOK prowadzących działalność operacyjną działały organy statutowe. Według wstępnych wyników za 2020 r., kasy prowadzące działalność operacyjną wygenerowały stratę netto w kwocie 3,37 mln zł. Dokonując porównania z poprzednim okresem sprawozdawczym, w roku 2019 kasy, w których na dzień 31 grudnia 2019 r. działały organy statutowe, wygenerowały zysk netto w kwocie 9,27 mln zł.

Współczynnik wypłacalności wszystkich Kas prowadzących działalność operacyjną na dzień 31 grudnia 2020 r. wyniósł 5,21%, przy wymogu określonym na poziomie 5%.

Dział III. Działalność Kasy Krajowej.

Głównym celem działalności Kasy Krajowej jest zapewnienie stabilności finansowej spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, a w szczególności udzielanie SKOK wsparcia finansowego ze środków funduszu stabilizacyjnego oraz sprawowanie kontroli nad kasami dla zapewnienia bezpieczeństwa zgromadzonych w nich oszczędności oraz zgodności działalności kas z przepisami prawa.

Rozdział 1. Działania stabilizacyjne.

Działalność Kasy Krajowej w zakresie udzielania spółdzielczym kasom oszczędnościowo-kredytowym pomocy ze środków funduszu stabilizacyjnego, regulowana jest przepisami ustawy o skok, które jednoznacznie wskazują na wyłącznie dwa źródła zasilania funduszu stabilizacyjnego: podstawowe, którym są wkłady SKOK oraz uzupełniające - przynajmniej 90% nadwyżki bilansowej Kasy Krajowej. Środki finansowe pochodzące z innych źródeł niż wyżej przywołane, pozostające w dyspozycji Kasy Krajowej, zgodnie ze stanowiskiem KNF, mogą być wykorzystane na działalność stabilizacyjną w rozumieniu art. 42 ustawy o skok, przy czym nie mogą one służyć bezpośredniemu zasilaniu funduszu stabilizacyjnego Kasy Krajowej. W konsekwencji w dalszym ciągu Kasa Krajowa utrzymuje zaangażowane pomocowe w kasach, pochodzące ze środków pozyskanych w latach wcześniejszych w wyniku zaciągnięcia pożyczki z Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych SKOK (obecnie: Saltus Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych; dalej jako: Saltus TUW) oraz emisji obligacji.

Wszelka pomoc stabilizacyjna dla SKOK udzielana jest po uzyskaniu opinii Komisji Funduszu Stabilizacyjnego, będącej ciałem opiniodawczym Zarządu Kasy Krajowej. Mimo, że ustawa o skok wymaga takiej opinii wyłącznie w przypadku pomocy z funduszu stabilizacyjnego, Zarząd Kasy Krajowej uznał za zasadne jej uzyskiwanie także w przypadku pomocy stabilizacyjnej finansowanej z pozostałych źródeł. Zarząd stoi na stanowisku, iż uzyskiwanie

takich opinii jest pożądane, celem wypracowania najdalej idącego obiektywizmu w zakresie wysokości i formy pomocy udzielanej poszczególnym kasom.

Działania Kasy Krajowej w obszarze udzielania kasom pomocy stabilizacyjnej, dążyły przede wszystkim do zapewnienia i utrzymywania przez SKOK-i wskaźnika, o którym mowa w art. 74c ust.1 ustawy o SKOK, tj. wyrażonego procentowo stosunku funduszy własnych do wartości aktywów na poziomie co najmniej 1% oraz utrzymania nadwyżki aktywów SKOK nad zobowiązaniami, by nie doszło do sytuacji określonej w art. 74k ustawy o SKOK, a także wspierały SKOK w prowadzeniu działań naprawczych opisanych w realizowanych przez SKOK-i programach postępowania naprawczego, mających na celu poprawę rentowności działalności SKOK i efektywniejsze pokrycie straty z lat ubiegłych, a także wsparcie procesów łączeniowych.

W okresie sprawozdawczym Kasa Krajowa przyznała pomoc stabilizacyjną na rzecz kas w formie objęcia w SKOK udziałów nadobowiązkowych do kwoty 4,2 mln zł, z tego wypłacono do końca 2020 roku pomoc w kwocie 2,6 mln zł.

W 2020 roku nie udzielano pomocy stabilizacyjnej w formie kredytów. Nie były realizowane również zamiany formy pomocy stabilizacyjnej z kredytów stabilizacyjnych na obejmowanie przez Kasę Krajową udziałów nadobowiązkowych w kasach. Natomiast w tym okresie nastąpiła spłata kredytów stabilizacyjnych na łączną kwotę 3,2 mln zł.

W 2020 roku udzielono pomocy stabilizacyjnej w formie darowizn w łącznej wysokości 3,03 mln zł, natomiast dokonano wypłaty tej formy pomocy do końca tego roku w kwocie 48,6 tys. zł.

Łączna wielkość pomocy stabilizacyjnej przyznanej SKOK tzn. aktywnej na 31 grudnia 2020 roku, ze wszystkich źródeł finansowania, bez uwzględnienia darowizn i umorzeń, wyniosła 462,5 mln zł, natomiast wypłaconej 460,9 mln zł, bez odpisów aktualizujących.

Pomoc przyznana ze środków funduszu stabilizacyjnego, na 31 grudnia 2020 roku, wyniosła 306,4 mln zł, a wypłacona 304,8 mln zł.

Pomoc przyznana i wypłacona ze środków dodatkowych, uzyskanych z pożyczki Saltus TUV oraz z emisji obligacji Kasy Krajowej, wyniosła do dnia 31 grudnia 2020 r. 156,1 mln zł.

Na moment sporządzania tego sprawozdania nie wpłynęła ze SKOK informacja o pokryciu strat z udziałów nadobowiązkowych, na podstawie której można by dokonać w 2020 roku przeksięgowania udziałów nadobowiązkowych, objętych przez Kasę Krajową w SKOK, w ciężar funduszu stabilizacyjnego.

Ponadto, w związku z przeprowadzonymi w ramach struktury SKOK procesami łączeniowymi dwóch kas, nastąpiło umorzenie środków pochodzących z kredytu stabilizacyjnego wypłaconego kasie przejmowanej w kwocie 284 tys. zł na podstawie zawartego porozumienia.

Rozdział 2. Kontrola i lustracja.

Działalność Kasy Krajowej w zakresie czynności kontrolnych i lustracyjnych w SKOK, realizowana jest zasobami Działu Monitoringu i Kontroli. Kasa Krajowa, od dnia wejścia w życie ustawy o skok, dokonuje rewizji działalności Kas, zarówno w formie kontroli i lustracji na miejscu, jak i w ramach tak zwanej analitycznej kontroli „z biurka”. Czynności kontrolne i lustracyjne prowadzone są przez zespoły inspektorów, złożone z pracowników Zespołu ds. Kontroli i Lustracji, będącego w strukturze Działu Monitoringu i Kontroli. Podstawowa działalność kontrolna wykonywana jest w oparciu o art. 63, art. 44 ust. 7 ustawy o skok oraz *Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 15 lipca 2014 r. w sprawie szczegółowego trybu wykonywania czynności kontrolnych Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej w spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych*. Kasa Krajowa przeprowadza również kontrole w zakresie wykonywania przez SKOK przepisów ustawy z dnia 1 marca 2018 roku o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, na podstawie art. 130 ust. 2 pkt 1 lit. c. Czynności lustracyjne prowadzone są w oparciu o art. 91-93 ustawy z dnia 16 września 1982 r. *Prawo spółdzielcze*. Celem lustracji jest sprawdzenie za ostatnie 3 lata (od zakończenia poprzedniej lustracji) zgodności działalności spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych z przepisami prawa i zasadami gospodarności i rzetelności prowadzonej dokumentacji. Lustracje swoim zakresem obejmują całość działalności SKOK, w tym szczególnie sprawdzenie poprawności działalności ciał statutowych oraz prawidłowość prowadzonej księgowości zgodnie z ustawą o rachunkowości wraz z rozporządzeniami ws. szczególnych zasad rachunkowości SKOK. Na podstawie przeprowadzonej lustracji sporządza się protokół. Na podstawie protokołu lustracji Zarząd Kasy Krajowej opracowuje syntezę i wnioski polustracyjne, które przekazuje Zarządowi i Radzie Nadzorczej Kasy. Na podstawie obowiązku wynikającego z art. 93 § 1b ustawy z dnia 16 września 1982 r. *Prawo spółdzielcze*, dotyczącego konieczności corocznego przekazywania podmiotowi przeprowadzającemu lustrację informacji o realizacji wniosków polustracyjnych, Zarządy Kas przekazują do KSKOK powyższą informację, która jest raportowana do Zarządu Krajowej SKOK dwa razy do roku.

W SKOK kontroluje się realizację przepisów ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, sporządza się protokół kontroli, na podstawie, którego Zarząd Kasy Krajowej sporządza informację dla Generalnego Inspektora Informacji Finansowej. Na podstawie protokołu kontroli Zarząd

Kasy Krajowej opracowuje zalecenia pokontrolne do SKOK, powiadamiając jednocześnie o tym Generalnego Inspektora Informacji Finansowej, Komisję Nadzoru Finansowego, Radę Nadzorczą.

Kontrole planowe prowadzone są zgodnie z planem kontroli, co nie wyklucza podejmowania kontroli nieprzewidzianych okresowym planem kontroli, tj. kontroli doraźnych. Celem kontroli prowadzonych przez Kasę Krajową jest zapewnienie bezpieczeństwa zgromadzonych w SKOK oszczędności oraz zgodności działalności SKOK z przepisami prawa i prawidłowości prowadzonej gospodarki finansowej. W przypadku stwierdzenia w toku czynności kontrolnych istotnych nieprawidłowości, Zarząd Kasy Krajowej przedstawia jednostce kontrolowanej zalecenia w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości w wyznaczonym terminie, powiadamiając jednocześnie o tym Komisję Nadzoru Finansowego i Radę Nadzorczą danej Kasy. Zgodnie z art. 62b ust. 2 pkt 2 lit. a ustawy o skok, Kasa Krajowa przekazuje Komisji Nadzoru Finansowego i Bankowemu Funduszowi Gwarancyjnemu kwartalne sprawozdania z przeprowadzonych w Kasach czynności kontrolnych.

Zarząd KSKOK na podstawie wydanych zaleceń pokontrolnych oraz wniosków polustracyjnych, raz do roku wysyła do Kas informację o najczęściej występujących nieprawidłowościach, które zostały stwierdzone podczas lustracji, kontroli planowych i doraźnych oraz kontroli z zakresu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. W piśmie uwzględnione są również wydane zlecenia pokontrolne Komisji Nadzoru Finansowego.

W wykonaniu powyższego, w roku sprawozdawczym, Kasa Krajowa przeprowadziła w Kasach 19 czynności:

1. 7 kontroli dotyczących przestrzegania przepisów ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i finansowania terroryzmu,
2. 5 kontroli planowanych,
3. 7 lustracji.

Rozdział 3. Prace legislacyjne.

W ramach realizacji ustawowego zadania Kasy Krajowej określonego w art. 44 ust. 2 pkt 2 ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych, jakim jest wyrażanie opinii o projektach aktów prawnych dotyczących kas, w roku 2020 Kasa Krajowa prowadziła stały, bieżący monitoring prac legislacyjnych, prowadzonych zarówno na etapie rządowym, jak i na etapie parlamentarnym. Celem monitoringu było zidentyfikowanie, z możliwie jak największym wyprzedzeniem, projektów regulacji prawnych, dotyczących działalności spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych oraz Kasy Krajowej, jak również uwzględnienie przyszłych zmian legislacyjnych w planach działalności Kasy Krajowej. Projekty aktów prawnych dotyczących spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych były poddawane konsultacjom w ramach sektora.

Kasa Krajowa w roku 2020 aktywnie uczestniczyła w pracach legislacyjnych dotyczących projektów aktów prawnych odnoszących się do działalności kas i Kasy Krajowej w szczególności poprzez:

1. opiniowanie projektów aktów prawnych, w tym zgłaszanie uwag oraz formułowanie propozycji rozwiązań prawnych dotyczących spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych i Kasy Krajowej;
2. kierowanie wystąpień do właściwych organów i innych podmiotów z wnioskami o podjęcie określonych inicjatyw legislacyjnych w sprawach dotyczących działalności kas i Kasy Krajowej;
3. opiniowanie projektów dyrektyw i rozporządzeń unijnych oraz projektów stanowisk Rządu RP do tych dokumentów;
4. udział w konferencjach uzgodnieniowych, organizowanych na etapie legislacyjnych prac rządowych;
5. udział w posiedzeniach komisji i podkomisji sejmowych oraz komisji senackich;
6. udział w pracach Zespołu roboczego ds. rozwoju innowacji finansowych (FinTech).

Z uwagi na ogłoszony na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r., stan epidemii w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2, udział w posiedzeniach, konferencjach i innych spotkaniach odbywał się w sposób zdalny.

Wśród uchwalonych/wydanych w 2020 r. aktów prawnych uwzględniających postulaty legislacyjne Kasy Krajowej należy w szczególności wskazać na:

- 1) ustawę z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych, która wprowadziła m.in. zmiany do art. 16 ustawy – Prawo spółdzielcze, umożliwiające składanie deklaracji przystąpienia do spółdzielni drogą elektroniczną. Dzięki tej zmianie, która wejdzie w życie z dniem 1 lipca 2021 r., Kasy będą mogły przyjmować członków drogą elektroniczną, bez konieczności osobistej wizyty członka w placówce spółdzielni; zmiana eliminuje istotną barierę w działalności kas, która do tej pory sytuowała kasy w gorszej pozycji konkurencyjnej względem pozostałych uczestników rynku finansowego;
- 2) rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 1 października 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczególnych zasad rachunkowości spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych; nowelizacja wprowadziła przepis umożliwiający kasom (analogicznie jak bankom) przenoszenie do pozycji pozabilansowych trwale niespłaconych należności, które nie uległy przedawnieniu; umożliwiła w okresie przejściowym (analogicznie jak bankom) uwzględnienie zmiany terminów (harmonogramu) spłat należności w związku z odroczeniem spłat kredytów i pożyczek udzielonych klientom, którzy w okresie

pandemii mogą borykać się z nadzwyczajnymi, przejściowymi problemami z regularną spłatą swoich zobowiązań; wprowadziła również korzystniejsze (analogiczne jak obowiązujące banki) limity pomniejszenia podstawy tworzenia odpisów aktualizujących. Nowelizacja wprowadza zarówno rozwiązania epizodyczne, związane z pandemią, jak i rozwiązania trwałe, które eliminują dotychczasowe rozbieżności w traktowaniu banków i kas;

- 3) rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 31 marca 2020 r. w sprawie określenia innych terminów wypełniania obowiązków w zakresie ewidencji oraz w zakresie sporządzenia, zatwierdzenia, udostępnienia i przekazania do właściwego rejestru, jednostki lub organu sprawozdań lub informacji, które wydłużyło termin na zamknięcie roku 2019, sporządzenia oraz zatwierdzenie sprawozdania finansowego za rok 2019;
- 4) rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 14 lipca 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie określenia innych terminów wykonania niektórych obowiązków sprawozdawczych i informacyjnych; na wniosek Kasy Krajowej termin na przekazanie przez Kasę Krajową do NBP raportu sprawozdawczego za rok 2019 przedłużony został do dnia 30 września 2020 r.

W roku 2020 wystąpienia Kasy Krajowej z wnioskami o podjęcie stosownej inicjatywy legislacyjnej dotyczyły ponadto m.in.:

- 1) pilnego wydania rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie zaniechania poboru podatku dochodowego od osób prawnych od niektórych dochodów z tytułu wsparcia udzielanego przez Krajową Spółdzielczą Kasę Oszczędnościowo-Kredytową oraz systemu ochrony (alternatywnie – o wprowadzenie odpowiednich zmian do ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych); celem tej inicjatywy było zwiększenie efektywności działań restrukturyzacyjnych w sektorze SKOK (odpowiednio - w sektorze banków spółdzielczych); wsparcia tej inicjatywie udzieliła Krajowa Rada Spółdzielcza, a Ministerstwo Finansów podzieliło racje przemawiające za jej podjęciem. Prace nad tą inicjatywą są w toku;
- 2) umożliwienia spółdzielniom skorzystania z rozwiązań tzw. estońskiego CIT; opracowany został m.in. projekt odpowiednich zmian do ustawy wprowadzającej estoński CIT. Prace nad odpowiednimi regulacjami dedykowanymi dla spółdzielni zostały podjęte przez Ministerstwo Finansów we współpracy z Krajową Radą Spółdzielczą i są w toku;
- 3) dopuszczenia Kas do udziału w Programie Czyste Powietrze na zasadach analogicznych jak przewidziane dla banków; w odpowiedzi na wystąpienia Kasy Krajowej Ministerstwo Klimatu zadeklarowało, że nie jest przeciwne dopuszczeniu Kas do udziału w Programie; o braku zastrzeżeń poinformował również Urząd Komisji Nadzoru Finansowego. Kasa Krajowa kontynuuje starania o jak najszybsze włączenie Kas do Programu, co pozwoli zaoferować członkom możliwość złożenia w Kasie wniosku o dotację na cele zgodne z Programem wraz z wnioskiem o kredyt na sfinansowanie realizacji tych celów; dotacja pozwoli spłacić część kapitału zaciągniętego kredytu, który będzie udzielany na korzystniejszych warunkach dzięki gwarancjom BGK.
- 4) wprowadzenia do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 2017 r. w sprawie dokumentów związanych z czynnościami spółdzielczych kas oszczędnościowo – kredytowych sporządzanych na informatycznych nośnikach danych (Dz.U. z 2018 r., poz. 126) możliwości: 1) opatrywania dokumentów elektronicznych pieczęcią elektroniczną; 2) przechowywania dokumentów w formie rozproszonej i zdecentralizowanej bazy danych. Obie wskazane wyżej możliwości w odniesieniu do banków przewiduje Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 marca 2020 r. w sprawie dokumentów związanych z czynnościami bankowymi, sporządzanych na informatycznych nośnikach danych (Dz. U. z dn. 18 marca 2020 r., poz. 476).

Z akceptacją w roku 2020 spotkały się m.in. następujące postulaty Kasy Krajowej, zgłoszone w ramach opiniowania następujących projektów aktów prawnych:

- 1) rządowego projektu ustawy o kasach zapomogowo-pożyczkowych – postulat dotyczył poszerzenia bazy członkowskiej SKOK o kasy zapomogowo-pożyczkowe (prace legislacyjne nad projektem ustawy są w toku);
- 2) rządowego projektu ustawy – Prawo komunikacji elektronicznej – postulat dotyczył zrównania praw członków Kas z prawami klientów banków w zakresie możliwości podania dostawcy usług telekomunikacyjnych i potwierdzenia danych abonenta będącego członkiem kasy za pośrednictwem systemu teleinformatycznego SKOK (analogicznie jak w przypadku systemu teleinformatycznego banku); prace nad projektem ustawy są w toku.

W ramach opiniowania projektów aktów prawnych Kasa Krajowa zgłosiła również m.in. postulaty poszerzenia kręgu członkowskiego kas o kooperatywy mieszkaniowe i spółdzielnie uczniowskie; prace nad projektami stosowanych regulacji są w toku.

Istotną część regulacji uchwalonych w roku 2020 stanowiły monitorowane przez Kasę Krajową ustawy będące reakcją na kryzys wywołany ogłoszonym w Polsce stanem epidemii. Wśród nich wskazać należy m.in. na:

- 1) ustawę z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (poz. 374); ustawa ta wprowadziła m.in. szczególne rozwiązania, zgodnie z którymi w celu przeciwdziałania COVID-19 pracodawca może polecić pracownikowi wykonywanie, przez czas oznaczony, pracy określonej w umowie o pracę, poza miejscem jej stałego wykonywania (praca zdalna);
- 2) ustawę z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (poz. 568); zgodnie z przepisem art. 90 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw, jeżeli ustawowy termin zwołania walnego zgromadzenia spółdzielni albo zebrania właścicieli lokali przypada w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, trwającego w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy lub ogłoszonego bezpośrednio po okresie trwającym w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy, ulega on przedłużeniu o 6 tygodni od dnia odwołania tego stanu;
- 3) ustawę z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (poz. 695); w ustawie tej określono zasady, warunki oraz tryb oferowania przedsiębiorcom, na zasadach rynkowych, wsparcia niezbędnego dla utrzymania i kontynuacji prowadzonej działalności gospodarczej, zagrożonej na skutek ekonomicznych następstw dla przedsiębiorcy, wynikających z wprowadzonych na podstawie odrębnych przepisów zakazów oraz ograniczeń w celu zapobiegania, przeciwdziałania i zwalczania zakażenia wirusem SARS-CoV-2 oraz rozprzestrzeniania się choroby wywołanej tym wirusem (COVID-19); poszerzono krąg podmiotów wymienionych w art. 31f ustawy z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, w stosunku do których bank może dokonać zmiany określonych w umowie warunków lub terminów spłaty kredytu lub pożyczki - poszerzony krąg obejmie wszystkich przedsiębiorców w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie; wprowadzono zmiany w zwolnieniu z obowiązku opłacania składek płatnika składek do ubezpieczeń społecznych; uwzględniono m.in. podmioty prowadzące działalność polegającą na świadczeniu czynności bankowych w rozumieniu art. 5 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe w znowelizowanym art. 15x ustawy COVID, upoważniającym pracodawcę, na czas oznaczony nie dłuższy niż do czasu odwołania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, do:
 - zmiany systemu lub rozkładu czasu pracy pracowników w sposób niezbędny dla zapewnienia ciągłości funkcjonowania przedsiębiorstwa lub stacji,
 - polecenia pracownikom świadczenia pracy w godzinach nadliczbowych w zakresie i wymiarze niezbędnym dla zapewnienia ciągłości funkcjonowania przedsiębiorstwa lub stacji,
 - zobowiązania pracownika do pozostawania poza normalnymi godzinami pracy w gotowości do wykonywania pracy w zakładzie pracy lub w innym miejscu wyznaczonym przez pracodawcę,
 - polecenia pracownikowi realizowania prawa do odpoczynku w miejscu wyznaczonym przez pracodawcę.Ponadto przedłużono terminy w zakresie cen transferowych; wprowadzono kolejne zmiany do ustawy - Prawo spółdzielcze w zakresie możliwości wykorzystania środków porozumiewania na odległość w pracy organów spółdzielni.
- 4) ustawę z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (poz. 875); ustawa wprowadziła m.in. zmianę do ustawy – Prawo spółdzielcze polegającą na nadaniu nowego brzmienia § 3 w art. 35 stanowiącego, że statut może przewidywać powołanie także innych organów niż wymienione w § 1, składających się z członków spółdzielni. W takim przypadku statut określa zakres uprawnień tych organów oraz zasady wyboru i odwoływania ich członków. Zmiana polegała na dodaniu zdania trzeciego w brzmieniu: Do zwoływania posiedzeń tych organów i warunków podejmowania przez nie uchwał przepisy § 4¹ – 4⁴ stosuje się odpowiednio.”
- 5) ustawę z dnia 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie

układu w związku z wystąpieniem COVID19 (poz. 1086). Ustawa zawiera m.in. rozwiązania dotyczące wakacji kredytowych, przedłużenia terminu do złożenia informacji o cenach transferowych, oświadczenia o sporządzeniu lokalnej dokumentacji cen transferowych oraz terminu do dołączenia do lokalnej dokumentacji cen transferowych grupowej dokumentacji cen transferowych;

- 6) ustawę z dnia 17 września 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (poz. 1639); ustawa wprowadziła m.in. zmianę do ustawy o skok polegającą na uzupełnieniu art. 9f ust. 1 o nowy punkt 28 – zmiana umożliwia przekazywanie informacji zawodowych także na żądanie Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w zakresie niezbędnym do wykonywania przez ten Fundusz zadań związanych z dokonywaniem wypłat z Turystycznego Funduszu Zwrotów lub Turystycznego Funduszu Pomocowego, o których mowa odpowiednio w art. 15ka i art. 15kc ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19; ustawa uwzględniła również rachunek w skok, obok rachunku bankowego w przepisach umożliwiających organizatorowi turystyki ubieganie się o wypłatę na rzecz podróżnego środków pieniężnych wpłaconych przez niego na rzecz organizatora turystyki na poczet imprezy turystycznej
- 7) ustawę z dnia 28 października 2020 r. o zmianie ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z przeciwdziałaniem sytuacjom kryzysowym związanym z wystąpieniem COVID-19 (poz. 2113); ustawa ta dodała w ustawie z dnia 28 października 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z przeciwdziałaniem sytuacjom kryzysowym związanym z wystąpieniem COVID-19 art. 4h w brzmieniu stanowiącym, że w okresie ogłoszenia stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, pracownicy i inne osoby zatrudnione, poddane obowiązkowej kwarantannie, mogą, za zgodą pracodawcy albo zatrudniającego, świadczyć w trybie pracy zdalnej pracę określoną w umowie i otrzymywać z tego tytułu wynagrodzenie;
- 8) ustawę z dnia 9 grudnia 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (poz. 2255); ustawa ta wprowadziła szereg zmian do ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, w tym m.in. określa termin końcowy, do którego mogą być składane wnioski o dofinansowanie wynagrodzeń pracowników, o których mowa w art. 15g, art. 15ga i art. 15gg; zawieszono stosowanie ustawy z dnia 11 października 2013 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z ochroną miejsc pracy w okresie, w którym możliwe jest uzyskanie wsparcia na podstawie art. 15g, art. 15ga i art. 15gg. Ustawodawca zdecydował także o wydłużeniu okresu ważności orzeczeń lekarskich wydanych w ramach wstępnych, okresowych i kontrolnych badań lekarskich, których ważność upłynęła po dniu 7 marca 2020 r. Zgodnie z brzmieniem art. 31m ust. 1 ustawy wspomniane orzeczenia zachowują ważność nie dłużej niż do upływu 180 dni od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii (w obowiązującym stanie prawnym okres ten wynosi 60 dni).

Ponadto w 2020 r. uchwalono m.in.:

- 1) ustawę z dnia 5 czerwca 2020 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne oraz niektórych innych ustaw (poz. 1065); ustawa wprowadziła m.in. zmiany w przepisach dotyczących wyłączenia negatywnych konsekwencji podatkowych w przypadku płatności na rachunki nie wymienione w Wykazie podatników, o którym mowa w art. 96b ust. 1 ustawy o podatku od towarów i usług (White List);
- 2) ustawę z dnia 27 listopada 2020 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw (poz. 2419); ustawa m.in. wprowadza przepisy mające zapewnić kompletność Wykazu podatników (White List). Zgodnie ze znowelizowanym brzmieniem art. 96b ustawy o VAT ust. 3 pkt 13 Wykaz zawiera numery rachunków rozliczeniowych, o których mowa w art. 49 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, lub imiennych rachunków w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej, której podmiotem jest członkiem, otwartych w związku z prowadzoną przez członka działalnością gospodarczą:
 - a) wskazanych w zgłoszeniu identyfikacyjnym lub zgłoszeniu aktualizacyjnym oraz
 - b) potwierdzonych przy wykorzystaniu STIR w rozumieniu art. 119zg pkt 6 Ordynacji podatkowej, z wyjątkiem rachunków prowadzonych przez Narodowy Bank Polski.

Wśród aktów wykonawczych wydanych w roku 2020 wskazać należy m.in. na:

- 1) rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 1 marca 2020 r. w sprawie identyfikacji spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej w systemie teleinformatycznym obsługującym zajęcie wierzycielności

z rachunku bankowego (poz. 450); rozporządzenie określa szczegółowe wymagania dotyczące identyfikacji spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej w systemie teleinformatycznym, sposób posługiwania się podpisem elektronicznym na potrzeby autoryzacji treści przesyłanych w tym systemie oraz wymagania w zakresie doręczania korespondencji za jego pośrednictwem;

- 2) rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 27 marca 2020 r. w sprawie przedłużenia terminu do złożenia zeznania o wysokości dochodu osiągniętego (straty poniesionej) i wpłaty należnego podatku przez podatników podatku dochodowego od osób prawnych (poz. 542); termin złożenia zeznania i wpłaty należnego podatku został przedłużony do dnia 31 maja 2020 r.;
- 3) rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 7 kwietnia 2020 r. w sprawie określenia innych terminów wykonania niektórych obowiązków sprawozdawczych i informacyjnych (poz. 622); przedłużono m.in. termin na przekazanie kwartalnych sprawozdań Kasy Krajowej do KNF i BGK – do 30 czerwca 2020 r.; termin na przekazanie informacji do NBP przez wydawcę instrumentu płatniczego – do dnia 14 maja 2020 r.; termin przekazania przez Zarząd BFG przekazywania do SKOK informacji o wysokości należnej składki – termin przedłużony został o 10 dni; termin na przekazanie przez kasy danych i informacji dotyczących wybranych zobowiązań oraz środków gwarantowanych, niezbędnych do wyliczenia składek oraz informacji o korzystaniu albo niekorzystaniu z nadzwyczajnego wsparcia ze środków publicznych, w zakresie dotyczącym wyliczania składek - 45 dni od dnia zatwierdzenia rocznych sprawozdań finansowych za rok obrotowy 2019 r. przez walne zgromadzenia i upływają nie później niż w dniu 30 września 2020 r.; termin na przekazanie przez Kasę Krajową do BFG danych i informacji otrzymanych od kas, niezbędnych do wyliczenia składek oraz informacji otrzymanych od kas dotyczących nadzwyczajnego wsparcia ze środków publicznych – przedłużenie terminu do dnia 30 września 2020 r.; termin na przekazanie przez Kasę Krajową, w zakresie dotyczącym każdej kasy, informacji dotyczących wybranych zobowiązań oraz środków gwarantowanych, niezbędnych do wyliczenia składek oraz informacji o korzystaniu albo niekorzystaniu z nadzwyczajnego wsparcia ze środków publicznych - 45 dni, nie później niż do dnia 30 września 2020 r.; terminy na przekazanie do Kasy Krajowej danych i informacji dotyczących wybranych zobowiązań oraz środków gwarantowanych, niezbędnych do wyliczenia składek oraz informacji o korzystaniu albo niekorzystaniu z nadzwyczajnego wsparcia ze środków publicznych - 45 dni od dnia zatwierdzenia rocznych sprawozdań finansowych za rok obrotowy 2019 r. przez walne zgromadzenia, nie później niż do dnia 30 września 2020 r.; termin dotyczący informacji o zamiarze wniesienia składki w formie zobowiązań do zapłaty na fundusz gwarancyjny oraz dotyczący informacji o zamiarze wniesienia składki w formie zobowiązań do zapłaty na fundusz przymusowej restrukturyzacji - 10 dni roboczych.
- 4) rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 30 czerwca 2020 r. w sprawie przedłużenia niektórych terminów związanych z przekazywaniem informacji o schematach podatkowych i wymianą informacji podatkowych z innymi państwami (poz. 1162); do dnia 31 lipca 2020 r. przedłużono termin do przekazania Szeffowi Krajowej Administracji Skarbowej informacji o rachunkach raportowanych za 2019 r., informacji o rachunkach nieudokumentowanych za 2019 r., informacji o amerykańskich rachunkach raportowanych za 2019 r. i informacji o niewystępowaniu w stosunku do prowadzonego rachunku finansowego okoliczności skutkujących powstaniem obowiązku przekazania informacji; Terminy na ponowne przekazanie informacji o schematach transgranicznych przedłużono dla promotora – do dnia 31 grudnia 2020 r., dla korzystającego do dnia 31 stycznia 2021 r., dla wspomagającego do dnia 28 lutego 2021 r.
- 5) rozporządzenie Ministra Cyfryzacji z dnia 29 czerwca 2020 r. w sprawie profilu zaufanego i podpisu zaufanego (poz. 1194); rozporządzenie określa warunki wydawania, przedłużania ważności, wykorzystywania i unieważniania profilu zaufanego oraz składania podpisu zaufanego.

Rozdział 4. Działalność szkoleniowa i wydawnicza, związana z działalnością SKOK.

Wydane czasopisma:

1. „Prawo i Więź”. Kwartalnik naukowy poświęcony prawu i badaniom społecznym pod redakcją dr hab. Piotra Zakrzewskiego.

Czasopismo indeksowane w The Central European Journal of Social Sciences and Humanities. Czasopismu przyznano 40 pkt. do oceny parametrycznej jednostek naukowych przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. W okresie sprawozdawczym ukazały się 4 numery.

W skład redakcji obecnie wchodzi: prof. dr Adam Czarnota, dr Dominik Bierecki, prof. dr hab. Krystyna Pawłowicz, Janusz Ossowski, dr Agata Czarnecka, Michał Czarnecki

Radę Programową stanowią: prof. C. Mik – przewodniczący (UKSW), prof. J. Jabłońska-Bonca (Akademia Koźmińskiego), prof. Z. Cieślak (UKSW), prof. Przemysław Dąbrowski (UWM), ks. prof. A. Dębiński (KUL), prof.

abp. A. Dzięga (KUL), dr Marcin Glicz (UWM), prof. T. Jasudowicz (UMK), prof. R. Kwiecień (UEK), prof. J. Majewski (UKSW), prof. M. Michalski (UKSW), prof. K. Pietrzykowski (UW), dr hab. Justyn Piskorski (UAM), dr hab. J. Potrzeszcz (KUL), prof. Z. Rau (UŁ), dr R. Romanowski (UKSW), prof. Dariusz Szpoper (UWM), ks. prof. A. Warchałowski (UKSW).

W skład International Board wchodzi: prof. P. An Ping Chang (Ekwador), prof. A. Akopian (Federacja Rosyjska), prof. Z. Bankowski (Wielka Brytania), prof. I. Burduli (Gruzja), prof. G. A. Doederlein Schwartz (Brazylia), prof. Ch. Hillgruber (Niemcy), prof. H. Hyden (Szwecja), dr B. Iancu (Rumunia), prof. C. Keta (Angola), dr hab. Koudelka (Republika Czeska), prof. M. Rhonheimer (Włochy), prof. H. Tarumoto (Japonia).

2. „Pieniądze i Więź”. Kwartalnik naukowy poświęcony problematyce ekonomicznej, prawnej i społecznej – pod red. Janusza Ossowskiego.

Czasopismo indeksowane w The Central European Journal of Social Sciences and Humanities. W okresie sprawozdawczym ukazały się 4 numery.

W skład redakcji obecnie wchodzi: dr hab. Grażyna Ancyparowicz, dr Dominik Bierecki, Wiktor Kamiński, dr Tomasz Kątownski, prof. zw. dr hab. Elżbieta Ostrowska, Piotr Pałka, dr Joanna Ossowska, Krystyna Bieniewska.

Radę Programową stanowią obecnie: dr hab. Piotr Zakrzewski, dr hab. Eugeniusz Gostomski, dr Agata Czarnecka, dr Jerzy Jankowski, dr Tomasz Michałowski, dr Marek Szturo.

International Board: prof. Arsen Akopian (Federacja Rosyjska), prof. Pablo An Ping Chang Ibarra (Ekwador), dr Nasir Iqbal (Pakistan), dr Olive McCarthy (Irlandia), dr Edward J. O’Boyle (USA), prof. dr. Rytis Krušinskas, dr Lina Sinevičienė (Litwa), prof. Swietłana Zapara, dr Mykola Vashchenko (Ukraina).

Wydane publikacje książkowe:

1. „Rocznik Orzecznictwa i Piśmiennictwa z zakresu Prawa Spółdzielczego oraz Prawa Spółek Handlowych” pod redakcją prof. zw. dr hab. Krzysztofa Pietrzykowskiego, tom X

Autorzy: dr Ł. Bączak, prof. J. Bieluk, prof. K. Bilewska, dr D. Bierecki, prof. J. Gajda, prof. M. Gładoch, prof. M. Kaliński, dr M. Kłoda, dr K. Królikowska, dr K. Kryla-Cudna, dr K. Pałka-Bartoszek, prof. P. Pinior, dr P. Popardowski, dr hab. M. Raczkowski, dr J. Skoczek, prof. R. Strzelczyk, mgr A. Turlej, mgr P. Tymczyszyn, dr hab. D. Wajda, dr Anne-Marie Weber-Elżanowska, prof. A. Witosz, prof. M. Wrzosek-Romańczuk, prof. P. Zakrzewski, dr hab. A. Zbiegień-Turzańska, dr Anna Zięta.

Tom obejmuje piśmiennictwo i orzecznictwo za rok 2019 (stron 466), recenzent dr hab. Piotr Zakrzewski.

2. Bohdan Cywiński, *Idzie o dobro wspólne. Opowieść o Franciszku Stefczyku* (wydanie IV)

3. Joanna Ossowska, *Psychologia postaw*

Zorganizowano XX edycję ogólnopolskiego konkursu na najlepsze prace magisterskie oraz rozprawy doktorskie i habilitacyjne poświęcone problematyce spółdzielczej oraz przyznano nagrodę w kategorii najlepsza praca magisterska.

Przyznano również nagrody FENIKSA osobom i instytucjom zasłużonym dla rozwoju i promocji polskich SKOK.

Z kolei działalność szkoleniowa była organizowana we współpracy z Akademią Fundacji Edukacji Spółdzielczej (AFES). W 2020 r. w związku z trwającą pandemią COVID-19 oraz planowaną likwidacją Fundacji, Akademia FES przeprowadziła 1 szkolenie dla 14 osób z 8 kas.

W ramach AFES funkcjonowało Centrum Compliance SKOK.

Rozdział 5. Standardy świadczenia usług przez spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe i standardy informatyczne.

W 2020 r. weszły w życie lub upłynęły okresy dostosowawcze następujących istotnych aktów prawnych, regulujących sposób świadczenia usług przez Kasy:

1. ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych,
2. ustawa z dnia 31 lipca 2019 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia obciążeń regulacyjnych.

Ponadto, w związku z pandemią wirusa SARS-CoV-2 (począwszy od ogłoszenia stanu pandemii przez WHO dnia 11 marca 2020 r.), Kasa Krajowa z własnej inicjatywy podejmowała działania w zakresie stworzenia regulacji odpowiadających na wyzwania rynkowe, a także dostosowywania regulacji standardów świadczenia usług do zmieniających się przepisów.

Wprowadzano także zmiany mające na celu uproszczenie oraz skorygowania dokumentacji.

W związku z powyższymi okolicznościami, Kasa Krajowa w szeregu standardów wprowadziła stosowne zmiany, w tym pomniejsze – redakcyjne lub korekcyjne, jak również dale idące modyfikacje np. wprowadzenie trybu zawierania umów, objętych wydawanymi przez Kasę Krajową standardami świadczenia usług, na odległość. Ich celem było przy tym nie tylko dostosowanie do nowych regulacji prawnych, ale również skrócenie dokumentów i uczynienie ich bardziej przyjaznymi i czytelnymi dla członka, a także dbałość o ich bezpieczeństwo i zdrowie, poprzez minimalizowanie koniecznej ekspozycji na potencjalne zagrożenia zdrowotne w placówkach i poza miejscem zamieszkania członków.

Standardy świadczenia usług przyjęte/zmodyfikowane w 2020 r.				
Lp.	Nazwa standardu	Rodzaj zmiany	Uchwała przyjmująca standard	Opis zmiany
1	Regulamin udzielania pożyczek odnawialnych spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej	aktualizacja standardu	U4 ZKK z dn. 19.02.2020	Zmiany celem zmniejszenia ryzyka uznania wskazanych zapisów za naruszające prawa konsumenta, doprecyzowanie i uzupełnienie niektórych postanowień - wynikających z ustawy o usługach płatniczych
2	Umowy i regulamin usługi eSKOK	aktualizacja standardu	U3 ZKK z 25.03.2020	zmiany celem wprowadzenia rozwiązań umożliwiających zawarcie umowy na odległość
3	Regulaminy kredytów konsumenckich	aktualizacja standardu	U1 ZKK z dn. 03.04.2020	ograniczenie pobierania pozaodsetkowych kosztów kredytu, dla kredytów konsumenckich udzielonych w okresie od 1 kwietnia 2020 r. 1 kwietnia 2021 r.
4	Umowy i regulamin eSKOK	aktualizacja standardu	U4 ZKK z dn. 24.07.2020	zmiany w związku z wdrożeniem przez Aplitt w systemie SkokCom rozwiązań dotyczących tzw. wielologinowości oraz przelewów wspólnych
5	Umowy i regulamin eSKOK	aktualizacja standardu	U1 ZKK z dn. 01.08.2020	zmiany w związku z wdrożeniem przez Aplitt w systemie SkokCom rozwiązań dotyczących tzw. wielologinowości oraz przelewów wspólnych (aktualizacja)
6	Umowy i regulamin eSKOK	aktualizacja standardu	U1 ZKK z dn. 18.12.2020	zmiany celem wprowadzenia zmian wynikających z wejścia w życie – z dniem 1 stycznia 2021 r. – przepisu art. 385(5) Kodeksu cywilnego
7	Umowa i regulamin rachunku „Tandem”	aktualizacja standardu	U1 ZKK z dn. 18.12.2020	zmiany celem wprowadzenia zmian wynikających z wejścia w życie – z dniem 1 stycznia 2021 r. – przepisu art. 385(5) Kodeksu cywilnego
8	Regulamin udzielania pożyczek i kredytów na cele zw. z prowadzoną działalnością gospodarczą	aktualizacja standardu	U1 ZKK z dn. 18.12.2020	zmiany celem wprowadzenia zmian wynikających z wejścia w życie – z dniem 1 stycznia 2021 r. – przepisu art. 385(5) Kodeksu cywilnego
9	Umowa o linię pożyczkową w rachunku „Tandem”	aktualizacja standardu	U1 ZKK z dn. 18.12.2020	zmiany celem wprowadzenia zmian wynikających z wejścia w życie – z dniem 1 stycznia 2021 r. – przepisu art. 385(5) Kodeksu cywilnego
10	Umowa o kredyt gospodarczy	aktualizacja standardu	U1 ZKK z dn. 18.12.2020	zmiany celem wprowadzenia zmian wynikających z wejścia w życie – z dniem 1 stycznia 2021 r. – przepisu art. 385(5) Kodeksu cywilnego
11	Umowa pożyczki gospodarczej	aktualizacja standardu	U1 ZKK z dn. 18.12.2020	zmiany celem wprowadzenia zmian wynikających z wejścia w życie – z dniem 1 stycznia 2021 r. – przepisu art. 385(5) Kodeksu cywilnego
Standardy prowadzenia dokumentacji przyjęte/zmodyfikowane w 2020 r.				
1	Procedura wewnętrzna w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz	aktualizacja standardu	U2 ZKK z dn. 04.02.2020	Aktualizacja w związku z opublikowaniem Krajowej oceny ryzyka prania pieniędzy oraz

	finansowaniu terroryzmu w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej			finansowania terroryzmu 2019 oraz Ponadnarodowej oceny ryzyka UE 2019 r., a także w związku z uwagami UKNF oraz pismem UKNF dot. m.in. grupy klientów nieaktywnych z dn. 8 listopada 2019 r.
2	Procedura zawierania umów o kartę / eSKOK na odległość, celem opracowania zasad zawierania przez kasy umów o kartę płatniczą, wydawanej przez Kasę Krajową, a także umów o eSKOK, w drodze rozmowy telefonicznej, tj. na podstawie art. 26 ust. 3 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych	przyjęcie standardu	U1 ZKK z dn. 06.04.2020	Opracowanie zasad zawierania przez kasy umów o kartę płatniczą, wydawanej przez Kasę Krajową, a także umów o eSKOK, w drodze rozmowy telefonicznej, tj. na podstawie art. 26 ust. 3 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych

W okresie sprawozdawczym, Kasa Krajowa wydawała równocześnie standardy informatyczne.

Numer SI	Nazwa regulacji (Nazwa SI)	data uchwały ZKK	Opis zmiany/dodatkowe informacje	Data obowiązywania rozporządzenia - jeśli dotyczy	Data przekazania do SKOK/PWI	Data przekazania do APLITT/PWI
PRVII/QP4/DP9	Wycena należności z tytułu pożyczek i kredytów oraz zobowiązań z tytułu depozytów członkowskich według efektywnej stopy procentowej i ujmowanie jej skutków w księgach rachunkowych i sprawozdawczości spółdzielczych kas oszczędnościowo kredytowych	2020.01.10	Aktualizacja SSI związana jest z wyrokiem TSUE z 11 września 2019r. (Sygnatura C - 383/18), zawiera: - zmiany w zakresie postępowania z prowizją przy wcześniejszej spłacie kredytu, - aktualizacja aktów prawnych, - inne zmiany dostosowawcze standardu w związku z obsługą kredytów w różnych systemach operacyjnych (SkokCom, Novum).		2020.01.13_PWI	2020.01.13_PWI
PRVII/QP4/DP21	Zmiany w systemie informatycznym związane z wprowadzeniem pozaodsetkowych kosztów kredytu wynikające z Ustawy o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (365)	2020.04.03	Zmiana dotyczy wyliczania MPKK (Maksymalnych pozaodsetkowych kosztów kredytu) dla nowo uruchomionych kredytów przez okres 365 dni po dniu wejścia w życie Ustawy z poziomu $MPKK \leq (K \cdot 25\%) + (K \cdot n/R \cdot 30\%)$ do $MPKK \leq (K \cdot 15\%) + (K \cdot n/R \cdot 6\%)$ dla kredytów o okresie spłaty nie krótszym niż 30 dni i $MPKK \leq K \cdot 45\%$ dla kredytów o okresie spłaty krótszym niż 30 dni. Pozaodsetkowe koszty kredytu wynikające z umowy o kredyt konsumencki nie mogą przekraczać MPKK lub 45% całkowitej kwoty kredytu (do tej pory całej kwoty kredytu)	01.04.2020	03.04.2020 na PWI	31.03.2020_wersja robocza/ na PWI

PRVII/QP4/DP32	Zmiany w systemie informatycznym związane z elektronizacją zajęć wierzytelności z rachunków prowadzonych przez kasy wynikające z ustawy z dnia 11 września 2019 r. o zmianie ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji oraz niektórych innych ustaw	2020.05.27	Standard opisuje zmiany w systemie informatycznym w związku z obowiązkiem elektronizacji zajęć wierzytelności przez kasy wynikających ze zmian wprowadzonych w ustawie z 11.09.2019 r. o zmianie ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji oraz niektórych innych ustaw zwanej dalej Ustawą (Dz.U. 2019.2070). Ustawa wprowadza obowiązek elektronizacji zajęć wierzytelności z rachunków prowadzonych przez skok w terminie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy tj. od dnia 30.10.2020r.	2020.10.30	2020.05.27 (PWI)	2020.05.27 (PWI)
----------------	--	------------	---	------------	------------------	------------------

Rozdział 6. Działalność operacyjna i rozliczeniowa, współpraca z Biurem Informacji Kredytowej oraz Biurem Informacji Gospodarczej.

Kasa Krajowa pełni funkcję centrali finansowej spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych oraz podmiotu gwarantującego płynność i stabilizowanie systemu SKOK.

Saldo lokat SKOK zgromadzonych przez Kasy w Kasie Krajowej na koniec 2020 roku wyniosło 1,58 mld zł. Na tę wielkość składały się lokaty obowiązkowe, w tym z tytułu rezerwy płynnej i funduszy własnych oraz lokaty dobrowolne. Saldo lokat SKOK na koniec 2020 roku było o 5,21% wyższe, w porównaniu ze stanem na koniec roku 2019.

W 2020 roku Kasa Krajowa przyznała kasom kredyty w łącznej kwocie 47 mln zł (vs. 6,5 mln zł. w 2019 r.) W 2020 r. nie udzielono ani jednego kredytu stabilizacyjnego.

Działalność inwestycyjna Kasy Krajowej w 2020 roku stanowiła w części kontynuację polityki inwestycyjnej z lat ubiegłych. Pandemia koronawirusa i jej skutki w postaci zmian w otoczeniu makroekonomicznym, w tym w szczególności obniżenie do poziomu 0,10% stopy referencyjnej NBP wymusiły konieczność częściowych zmian polityki inwestycyjnej Kasy Krajowej. Na rynku pojawiły się obligacje emitowane przez Polski Fundusz Rozwoju i Bank Gospodarstwa Krajowego posiadające gwarancje Skarbu Państwa. Celem emisji było pozyskanie środków na prowadzenie działań mających na celu przeciwdziałanie negatywnym skutkom pandemii. Nadwyżki środków zgromadzonych przez Kasę Krajową były inwestowane na rynku finansowym w obligacje SP, obligacje PFR i BGK, certyfikaty inwestycyjne funduszy inwestycyjnych zamkniętych oraz obligacje komercyjne i listy zastawne.

Środki deponowane w Kasie Krajowej z tytułu rezerwy płynnej oraz środki funduszu stabilizacyjnego, pozostające w dyspozycji Kasy Krajowej, były inwestowane w sposób zgodny z zapisami ustawy o SKOK. Wzorem lat ubiegłych, kontynuowano bezpieczną politykę w zakresie lokowania środków pozostających w dyspozycji Kasy Krajowej charakteryzującą się niskim poziomem ryzyka inwestycyjnego. Strategia inwestycyjna przyjęta w 2020 roku obejmowała rozpoczęcie działań stopniowego dostosowywania struktury portfela inwestycyjnego do ewentualnych następstw pandemii koronawirusa, w tym funkcjonowania w środowisku najniższych w historii stóp procentowych.

W 2020 r. portfel inwestycyjny Kasy Krajowej uległ zauważalnej zmianie, przede wszystkim w obszarze lokat bankowych. Saldo lokat bankowych ulegało systematycznemu obniżeniu aż do całkowitego wygaśnięcia tego instrumentu. Zbudowano portfel tzw. obligacji COVID emitowanych przez PFR i BGK, którego saldo na koniec 2020 r. wyniosło 232,5 mln PLN, dokonano inwestycji w listy zastawne w kwocie 15 mln PLN oraz zwiększono o 40 mln zaangażowanie w certyfikaty inwestycyjne funduszy inwestycyjnych zamkniętych zarządzanych przez Generali Investments TFI S.A. i Ipopema TFI S.A.

Prowadzone w 2020 r. działania inwestycyjne były zgodne z obowiązującymi regulacjami zewnętrznymi i wewnętrznymi. Głównym celem inwestycyjnym było uzyskiwanie wyników inwestycyjnych, umożliwiających realizację budżetu, przy zachowaniu najwyższej staranności, bezpieczeństwa portfela inwestycyjnego i ograniczania ryzyk. Bardzo istotnym elementem polityki inwestycyjnej była dywersyfikacja portfela i przestrzeganie limitów inwestycyjnych dla poszczególnych kategorii inwestycji. Jedynymi Nielimitowanymi instrumentami, zgodnie z ustawą o SKOK, pozostawały i pozostają nadal papiery wartościowe, emitowane lub gwarantowane przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski. W całym okresie 2020 roku nie zanotowano ani jednego przypadku przekroczenia limitów inwestycyjnych.

Tabela. Wielkości wybranych wskaźników ekonomiczno-finansowych według stanów na koniec 2020 oraz 2019 roku

L.p.	Nazwa wskaźnika	31.12.2019	31.12.2020	Zmiana
1	Wskaźnik poziomu kapitału ogółem (ogólny wskaźnik wypłacalności)	0,51%	0,64%	0,13%
2	ROA brutto	1,42%	0,74%	-0,68%
3	Wskaźnik aktywów płynnych	70,19%	67,65%	-2,55%
4	Wskaźnik C/I	69,02%	78,63%	9,61%
5	Wskaźnik rentowności sprzedaży	30,98%	21,37%	-9,61%
6	Wskaźnik inwestowania	47,06%	50,26%	3,20%
7	Wskaźnik depozytów	67,09%	73,14%	6,05%

9	wskaźnik aktywów przychodowych na etat (w tys. PLN)	21 663,9	21 327,4	-336,50
10	wskaźnik zysku brutto na etat (w tys. PLN)	439,2	234,4	-204,78
11	wskaźnik zysku netto na etat (w tys. PLN)	341,6	184,4	-157,22

Dla Kasy Krajowej ustawodawca – odmiennie niż dla SKOK – nie określił standardów dotyczących zarówno adekwatności kapitałowej, jak też współczynnika wypłacalności. Należy natomiast zwrócić uwagę, że zgodnie z art. 57 ust. 2 w powiązaniu z art. 55 ust. 1b ustawy o SKOK co najmniej 90% nadwyżki bilansowej Kasy Krajowej zasila fundusz stabilizacyjny, który służy do realizacji celów określonych w art. 42 ustawy o SKOK i nie jest (nawet w części pochodzącej z zysku Kasy Krajowej) jej kapitałem podstawowym. Stąd możliwości budowania kapitału Kasy Krajowej są w praktyce ograniczone do maksymalnie 10% nadwyżki bilansowej, przekazywanej na fundusz zasobowy zgodnie z art. 55 ust. 1b ustawy o SKOK.

Wskaźnik poziomu kapitału ogółem, wynoszący na koniec 2020 roku 0,64% utrzymuje się w Kasie Krajowej na poziomie wyznaczonym wartością funduszu udziałowego i zasobowego. Poziom wskaźnika w porównaniu z rokiem 2019 nieznacznie wzrósł o 0,13 p.p. Wskaźnik rentowności aktywów Kasy Krajowej wyniósł w 2020 r. 0,74% co oznacza spadek, w stosunku do 2019 roku, o 0,68 punktu procentowego. Spadek wskaźnika wynikał przede wszystkim ze spadku wielkości zysku brutto, na co znaczący wpływ miało obniżenie wielkości rynkowych stóp procentowych o 1,40%. Wynik brutto w wysokości 16,1 mln PLN był wyższy od planowanego o 5,8 mln PLN w związku z uzyskaniem wyższych niż planowano przychodów ze sprzedaży obligacji skarbowych oraz zysku z tytułu uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych zamkniętych. Nie bez znaczenia była również zamiana mniej dochodowych aktywów np. lokat bankowych, na aktywa o wyższej stopie zwrotu, np. papiery komercyjne oraz listy zastawne.

Kasa Krajowa jest podmiotem finansowym, którego większość przychodów i kosztów stanowią przychody i koszty odsetkowe. Oznacza to, że głównym czynnikiem, wpływającym na uzyskiwane wyniki, jest wysokość stóp procentowych. Stopa referencyjna Narodowego Banku Polskiego w 2020 roku zmieniała się trzykrotnie i spadła do poziomu 0,10%. Wartość stawki WIBID 1M spadła w 2020 roku o 1,43 p.p. do poziomu oscylującego w okolicach 0,00%. Znaczący spadek wielkości wskaźnika ROA brutto jest pokłosiem wspomnianej powyżej obniżki stóp procentowych. Przeważającą większość aktywów Kasy Krajowej stanowią aktywa płynne. Wielkość wskaźnika aktywów płynnych wyniosła na koniec 2020 roku 67,65%, co oznacza niewielki spadek o 2,55 punktów procentowych w porównaniu z rokiem poprzednim.

Rekordowo niski poziom stóp procentowych utrzymujący się w 2020 roku był czynnikiem wywierającym presję na utrzymywanie niskich marż odsetkowych uzyskiwanych przez Kasę Krajową. Spadek wskaźnika rentowności sprzedaży oraz wzrost wskaźnika C/I określającego relację kosztów do przychodów w 2020 roku wynika ze znacznego spadku przychodów odsetkowych w porównaniu do 2019 r. (spadek o 6,22 mln zł).

W 2020 roku podjęto działania polegające na dostosowaniu struktury aktywów finansowych i lokat SKOK do zaistniałej zmiany poziomu stóp procentowych – zrezygnowano z niskooprocentowanych lokat bankowych oraz obniżono cennik lokat dla SKOK. Dokonano również optymalizacji portfela obligacji skarbowych (zakupiono obligacje COVID). Równocześnie prowadzono działania na rzecz ograniczania kosztów obsługi finansowej oraz zmniejszenia liczby banków współpracujących z Kasą Krajową. W celu obniżenia kosztów odsetkowych ponoszonych przez Kasę Krajową dokonano przedterminowego wykupu wyemitowanych obligacji serii A o wartości nominalnej 10 mln PLN. W ciągu 2020 roku Kasa Krajowa utrzymywała podwyższoną płynność finansową, co było spowodowane potencjalnym ryzykiem wystąpienia zwiększonego odpływu środków w związku epidemią COVID-19. Podwyższona płynność Kasy Krajowej była utrzymywana w postaci wyższych wolumenów środków na rachunkach bankowych, częściowo kosztem inwestycji finansowych. W 2020 roku odnotowano wzrost wskaźnika depozytów do poziomu 73,14%. Oznacza to, że 2020 rok przyniósł w porównaniu z 2019 r. minimalny wzrost udziału lokat kas w sumie bilansowej Kasy Krajowej o 6,05 punktu procentowego. Wszystkie te czynniki miały wpływ na wzrost wielkości wskaźnika inwestowania do poziomu 50,26%.

Z uwagi na to, iż liczba etatów w Kasie Krajowej nie zmieniała się znacznie w stosunku do 2019 r. (spadek z poziomu 72,63 do 68,62), główną przyczyną spadku wskaźnika aktywów przychodowych na etat był spadek wielkości aktywów przychodowych z poziomu 1,57 mld zł do 1,46 mld zł. Wypracowany niższy zysk brutto wpłynął na spadek poziomu wskaźników zysku brutto i netto na etat, które wyniosły odpowiednio o 204,78 (47%) i 157,22 (46%) w stosunku do roku poprzedniego.

W kasach w dalszym ciągu kontynuowana jest działalność w zakresie rozliczeń finansowych członków SKOK. W dniu 1 lipca 2018 roku Kasa Krajowa została bezpośrednim uczestnikiem systemów rozliczeń ELIXIR oraz SORBNET2, co wpłynęło na przyspieszenie realizacji przelewów krajowych dla Kas oraz członków SKOK.

łącznie, w roku sprawozdawczym, zrealizowano 4 620 624 zleceń od członków SKOK w systemie ELIXIR i SORBNET2. W porównaniu z 2019 rokiem liczba zleceń wysłanych przez SKOK w 2020 r. spadła o około 5 %. Ponadto w 2020 r. zaobserwowano także spadek liczby przelewów przychodzących do członków SKOK. W porównaniu z rokiem ubiegłym spadek wyniósł około 3 %. Średnia liczba przelewów przychodzących na rzecz członków SKOK w 2020 r. wyniosła 433 335 przelewów miesięcznie. Stosunek przelewów przychodzących do przelewów wychodzących w 2020 r. wyniósł 113 %, co stanowi wzrost udziału przelewów przychodzących o 2,09 %, w porównaniu z poprzednim rokiem.

Ponadto zrealizowano 18 870 przychodzących poleceń przelewu z zagranicy oraz krajowych walutowych.

Łączna liczba przelewów zrealizowanych przez Kasę Krajową w 2020 r. wyniosła 9 839 509 szt.

W zakresie wymiany informacji kredytowej Kasa Krajowa współpracuje z Biurem Informacji Kredytowej (dalej BIK S.A.). W ramach zawartej umowy, Kasy za pośrednictwem KSKOK dostarczają dane ze SKOK do BIK oraz z BIK do SKOK w zakresie bazy Klient Indywidualny oraz BIK Przedsiębiorca. Produkty BIK, to przede wszystkim raporty kredytowe i towarzyszące im oceny scoringowe. Wśród dostępnych produktów można wyróżnić następujące typy raportów o stanie zobowiązań klienta: Kredytowe, Monitorujące oraz Zarządzające. Raporty są istotnym elementem procesów związanych z oceną ryzyka kredytowego członków Kas. Składanie zapytań do BIK S.A. daje również dodatkową możliwość pobierania raportów z biura BIG InfoMonitor S.A.

KSKOK ma podpisaną również umowę z ERIF BIG S.A., która umożliwia pozyskanie przez Kasy informacji gospodarczych wspomagających ocenę płynności finansowej obecnych i przyszłych klientów SKOK.

W listopadzie 2020 roku Kasa Krajowa podpisała z BIK S.A. umowę na udostępnienie raportów transgranicznych z następujących biur zagranicznych: Szufa AG, Equifax Ltd, CRIF SpA, International Bureau of Credit Histories (IBCH), Ukrainian Bureau of Credit Histories (UBCH).

W grudniu 2020 roku Kasa Krajowa podpisała umowę pilotażową pomiędzy BIG InfoMonitor i BIK S.A. (zwana umową Wpisz i Odzyskaj), na przekazywanie informacji gospodarczych o niewywiązywaniu się ze zobowiązań przez przedsiębiorców oraz osoby fizyczne niebędące przedsiębiorcami. Nowe rozwiązanie oferowane przez Grupę BIK, wspiera SKOK w procesie odzyskiwania należności od klientów indywidualnych oraz przedsiębiorców. W 2020 roku SKOK-i pobrały z bazy SI BIK Klient Indywidualny 551.929 szt. raportów on-line, 120.076 szt. raportów off-line.

Z bazy SI BIK Przedsiębiorca, pobrano ogółem 4.554 szt. raportów i raportów powiązań on-line, natomiast z przeszukania bazy BIG InfoMonitor pobrano 2.281 szt. raportów.

Z bazy ERIF BIG S.A., SKOK-i pobrały 6.577 szt. raportów, natomiast z bazy BIG InfoMonitor SI BIK Klient Indywidualny 19.242 szt. raportów.

Dział IV. Zasady Ładu Korporacyjnego.

W związku z wydaniem przez KNF w dniu 22 lipca 2014 r., Zasad Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych, Kasa Krajowa oraz jej organy: Zarząd, Rada Nadzorcza oraz Walne Zgromadzenie Kasy Krajowej, przyjęły do stosowania Zasadę Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych (dalej jako: „ZŁK”), podejmując odpowiednie decyzje w zakresie swoich kompetencji oraz w takim zakresie, w jakim wdrożenie danych zasad wymaga przyjęcia odpowiednich regulacji wewnętrznych.

W 2020 r. Kasa Krajowa stosowała, podobnie jak w latach poprzednich, rozwiązania związane z zaimplementowaniem Zasad Ładu Korporacyjnego, z których – jako najistotniejsze – należałoby wskazać:

1. Organizacja Kasy Krajowej umożliwia realizację długoterminowych celów prowadzonej działalności poprzez: odpowiednią strukturę organizacyjną z wydzieleniem kluczowych obszarów i funkcji, wydzieleniem komórek organizacyjnych i stanowisk samodzielnych z przypisaniem do tych stanowisk zakresu odpowiedzialności i uprawnień we wszystkich obszarach, związanych z realizacją zadań Kasy Krajowej. Ponadto, organizacja Kasy Krajowej zapewnia zarządzanie (opisane w Statucie oraz Regulaminie organizacyjnym, kompetencje Zarządu oraz kompetencje przypisane do poszczególnych członków Zarządu w ramach podziału zadań i obowiązków pomiędzy członków Zarządu), sprawowanie kontroli (regulacje wewnętrzne dotyczące kontroli wewnętrznej, funkcji audytu wewnętrznego oraz zapewnienia zgodności), sprawozdawczość zarządczą (w ramach przyjętych przez Radę Nadzorczą Procedur), wewnętrzne regulacje oraz zabezpieczenia fizyczne dotyczące przepływu i ochrony informacji (§ 1 ZŁK).
2. Kasa Krajowa posiada przejrzystą oraz adekwatną do skali i charakteru prowadzonej oraz podejmowanego ryzyka działalność strukturę organizacyjną, obejmującą cały obszar prowadzonej działalności. Przyjęta struktura w sposób niebudzący wątpliwości rozdziela zadania i odpowiedzialności odpowiednich komórek organizacyjnych i stanowisk. Kasa Krajowa posiada Regulamin Organizacyjny w którym, na bazie przyjętej Struktury organizacyjnej zostały opisane: podległość służbowa, zadania oraz zakres obowiązków i odpowiedzialności dla poszczególnych komórek organizacyjnych oraz stanowisk wyodrębniając każdą

- kluczową funkcję w obrębie wykonywanych zadań. Powyższe dotyczy także podziału zadań jak i odpowiedzialności pomiędzy członków Zarządu (§ 2 ZłK).
3. Kasa Krajowa w swojej działalności przestrzega przepisów prawa oraz uwzględnia rekomendacje nadzorcze wydane przez Komisję Nadzoru Finansowego, a także zobowiązania lub deklaracje składane wobec organu nadzoru oraz uwzględnia indywidualne zalecenia wydane przez organ nadzoru (§ 3 ZłK).
 4. Kasa Krajowa posiada wyznaczone cele strategiczne, które określa dokument *Kierunki działalności i zasady rozwoju Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej na lata 2020-2022*, przyjęty przez Walne Zgromadzenie w dniu 3 grudnia 2019 r. W ramach Struktury organizacyjnej Kasy Krajowej wyodrębnione jest stanowisko Inspektora ds. zarządzania ryzykiem, zostały opracowane odpowiednie dokumenty z tego obszaru (procedury, Polityka i strategie zarządzania ryzykiem); zapewniona jest także odpowiednia informacja zarządcza z tego obszaru do Zarządu oraz Rady Nadzorczej. Kasa Krajowa posiada odpowiednie Procedury wewnętrzne w postaci Planów awaryjnych umożliwiających podejmowanie odpowiednich działań w sytuacjach nagłych, gdy nie jest możliwa realizacja celów strategicznych. Stosowane zasady rekrutacji pracowników oparte są na pozyskiwaniu kadry wysokokwalifikowanej, posiadającej odpowiednie umiejętności oraz doświadczenie do pracy na określonym stanowisku. Kasa Krajowa należy chroni prawa pracowników – przyjęte są i podane do wiadomości pracowników poprzez ich umieszczenie w ogólnodostępnym dla pracowników systemie: Portalu Wymiany Informacji, stanowiącym repozytorium dokumentacji w Kasie Krajowej – odpowiednie regulacje wewnętrzne związane z zatrudnieniem, wykonywaniem pracy i wynagradzaniem w Kasie Krajowej (§ 4 ZłK).
 5. Zmiany w Struktury organizacyjnej oraz w pozostałych dokumentach wewnętrznych (Procedurach, Instrukcjach itp.) dokonywane są z uwzględnieniem konieczności zapewnienia spójności ze Statutem Kasy Krajowej – projektowane zmiany weryfikowane są przez Radców Prawnych lub Adwokatów. Projekty, przed ich przyjęciem, podlegają także ocenie pod względem zgodności przez pracowników Działu Compliance. Pracownicy Kasy Krajowej mają stały dostęp do aktualnej Struktury organizacyjnej Kasy Krajowej oraz Regulaminu organizacyjnego z uwagi na ich umieszczenie w ogólnodostępnym dla pracowników systemie: Portalu Wymiany Informacji, stanowiącym repozytorium dokumentacji w Kasie Krajowej (§ 5 ZłK).
 6. Kasa Krajowa posiada oraz stosuje plany ciągłości działania i ograniczenia strat na wypadek poważnych zakłóceń w działalności w szczególności w postaci odpowiednich planów i procedur związanych z zapewnieniem ciągłości działania oraz centrum zapasowego, umożliwiającego kontynuację prowadzonej działalności w obszarze teleinformatycznym. Podejmowane są także działania związane z testowym uruchamianiem tych planów (§ 7 ZłK).
 7. Kasa Krajowa jako spółdzielnia, zobowiązana jest stosować się w swojej działalności do Zasad Spółdzielczych tj. zapewnia równe traktowanie wszystkich członków. Kasa Krajowa prowadzi działalność, o której mowa w art. 42 ustawy o skok w interesie jej członków. Zgodnie z art. 44 ustawy o skok, jej interesariuszami są członkowie Kasy Krajowej (ust. 1), członkowie kas (ust. 5 i 6) oraz podmiot przejmujący kasę, przejmujący wybrane prawa majątkowe lub wybrane zobowiązania kasy, nabywca przedsiębiorstwa kasy w likwidacji, jego zorganizowanej części lub wybranych praw majątkowych (ust. 8). Kasa Krajowa, przysyłając informacje dotyczące zwołania Walnego Zgromadzenia, udostępniła członkom Kasy Krajowej w ogólnodostępnym dla członków systemie: Portalu Wymiany Informacji, stanowiącym repozytorium dokumentacji w Kasie Krajowej wraz z informacją o zwołaniu, jednakowe dla wszystkich członków materiały dotyczące spraw będących przedmiotem obrad m.in. projekty uchwał, sprawozdania roczne, opracowania itp. (§ 8 ZłK).
 8. W ramach funkcjonujących w Kasie Krajowej procedur związanych z dokonywaniem zakupów lub w obszarze działalności inwestycyjnej, przeprowadzanie transakcji odbywa się na jednakowych zasadach (§ 11 ZłK).
 9. Zgodnie przepisem art. 51 ustawy o skok Zarząd Kasy Krajowej składa się z 3 do 5 osób. Art. 51 ust. 3 ustawy o skok wskazuje jakie wymagania musi spełniać kandydat na członka Zarządu Kasy Krajowej (poprzez wskazanie jakie okoliczności uzasadniają odmowę wyrażenia zgody przez Komisję Nadzoru Finansowego na powołanie określonej osoby do składu Zarządu Kasy Krajowej). Wymagania te są dalej idące niż te wskazane w ZłK. Niezależnie od powyższego w Kasie Krajowej stosowane są przyjęte przez Radę Nadzorczą na posiedzeniu w dniu 12.06.2019 r. „Kryteria doboru kandydatów na członków Zarządu Kasy Krajowej”, które wskazują jakie wymagania powinien spełnić kandydat na członka Zarządu Kasy Krajowej. (§ 13 ZłK).
 10. Zadania i funkcje Zarządu reguluje § 38 Statutu Kasy Krajowej oraz § 5 Regulaminu Zarządu Kasy Krajowej (§ 14 ZłK).
 11. W Kasie Krajowej nie są stosowane regulacje wprowadzające wyłączenia lub ograniczenia odpowiedzialności członków Zarządu za decyzje zastrzeżone do kompetencji organu zarządzającego. Regulacje dotyczące podziału obowiązków z uwzględnieniem ZłK zawarte są w *Regulaminie organizacyjnym Kasy Krajowej* (§ 15 ZłK).

12. W Kasie Krajowej, w odniesieniu do członków Rady Nadzorczej, obowiązuje uregulowanie zawarte w art. 49 ust. 2 ustawy o SKOK. Członkowie Rady Nadzorczej spełniają wymogi wskazane w § 19 ZłK (§ 19 ZłK).
13. Istniejące w Regulaminie Rady Nadzorczej rozwiązania proceduralne pozwalają na bieżące podejmowanie czynności nadzorczych, w tym możliwość organizacji posiedzenia Rady bez formalnego zwołania, zgodnie z § 10 ust. 4 i 5 Regulaminu, czy możliwość podejmowania uchwał bez odbycia posiedzenia - § 19 (§ 20 ZłK).
14. Sposób i wysokość wynagradzania członków Rady Nadzorczej Kasy Krajowej ustala Walne Zgromadzenie Kasy Krajowej (§ 21 Regulaminu Rady Nadzorczej; § 29 ZłK).
15. Kasa Krajowa posiada adekwatny, efektywny i skuteczny system kontroli wewnętrznej, procedury dotyczące systemu kontroli wewnętrznej przyjęte uchwałami Zarządu Kasy Krajowej, w tym procedury dotyczące poszczególnych procesów, a w szczególności w zakresie: kontroli wewnętrznej, audytu wewnętrznego oraz zgodności. Proces zapewnienia realizacji celów systemu kontroli wewnętrznej jest dokumentowany (§ 45 ZłK).
16. System kontroli wewnętrznej obejmuje wszystkie poziomy w strukturze organizacyjnej Kasy Krajowej. Obowiązek dokonywania oceny stosowanego systemu kontroli wewnętrznej leży w kompetencjach Rady Nadzorczej (§ 6 ust. 1 pkt 13 Regulaminu Rady Nadzorczej). Pracownikom, w ramach obowiązków służbowych, zostały przypisane odpowiednie zadania związane z realizacją systemu kontroli wewnętrznej (§ 46 ZłK).
17. Z dniem 1 stycznia 2015 r. powołano funkcję Specjalisty ds. compliance. Od dnia 30 marca 2016 r. w Kasie Krajowej funkcjonuje Dział Compliance odpowiedzialny za zapewnienie zgodności działania Kasy Krajowej z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz standardami rynkowymi. Niezależność wykonywania zadań gwarantuje bezpośrednia podległość Kierownika Działu Compliance Prezesowi Zarządu, co znajduje odzwierciedlenie w strukturze organizacyjnej oraz statucie Kasy Krajowej. Powołanie pracowników Działu Compliance odbyło się za zgodą Rady Nadzorczej. Pracownikom Działu Compliance zapewnia się niezależność (§ 47 ZłK).
18. Z dniem 1 stycznia 2015 r. powołano niezależną funkcję audytu wewnętrznego poprzez utworzenie samodzielnego stanowiska Audytora Wewnętrznego. Powołanie osoby na to stanowisko odbyło się za zgodą Rady Nadzorczej. W strukturze organizacyjnej stanowisko to jest podległe Prezesowi Zarządu; w zakresie wykonywanych funkcji stanowisko to jest niezależne (§ 48 ZłK).
19. Możliwość bezpośredniego komunikowania się jest zapewniona poprzez odpowiednie zapisy w zakresach obowiązków Audytora Wewnętrznego oraz pracowników Działu Compliance, w regulacjach wewnętrznych (np. dot. informacji zarządczej) oraz w Regulaminie organizacyjnym. Wyrażanie zgody na powołanie osób na stanowisko Audytora Wewnętrznego oraz pracowników Działu Compliance zostało przypisane do kompetencji Rady Nadzorczej (§ 51a ust. 3 zdanie 2 Statutu Kasy Krajowej; § 49 ZłK).
20. Kasa Krajowa posiada udokumentowany, dostosowany do charakteru, skali oraz złożoności prowadzonej działalności system zarządzania ryzykiem wraz ze strategią zarządzania ryzykiem oraz polityką zarządzania ryzykiem. Na system zarządzania ryzykiem składają się w szczególności regulacje dotyczące zarządzania ryzykiem płynności, ryzykiem kredytowym, ryzykiem operacyjnym oraz ryzykiem stopy procentowej. Przyjęte dokumenty określają także apetyt na ryzyko w Kasie Krajowej (§ 50 ZłK).
21. Przyjęcie i zarządzanie systemem zarządzania ryzykiem w Kasie Krajowej leży w kompetencjach Zarządu Kasy Krajowej (§ 5 ust. 2 pkt 10 Regulaminu Zarządu Kasy Krajowej). Z uwagi na skalę prowadzonej działalności, w zakresie, w jakim jest to możliwe, stosowana jest zasada niełączenia przez członków zarządu kompetencji w zakresie odpowiedzialności za zarządzanie ryzykiem z funkcją odpowiedzialności za obszar działalności generujący ryzyko (§ 51 ZłK).
22. Na mocy obowiązujących regulacji wewnętrznych z zakresu informacji zarządczej, przewidziane jest regularne cykliczne informowanie Rady Nadzorczej na temat ryzyka występującego w Kasie Krajowej (§ 52 ZłK).
23. Kasa Krajowa, w ramach prowadzonej działalności, nie nabywa aktywów na ryzyko klienta (rozdział 9 ZłK).

Dział V. Współpraca z instytucjami krajowymi i zagranicznymi.

Rozdział 1. Instytucje krajowe.

W okresie sprawozdawczym kontynuowano stałą współpracę SKOK z instytucjami krajowymi, która obejmowała następujące podmioty:

1. BFG – w zakresie depozytów zgromadzonych w SKOK, objętych obowiązkowym systemem gwarantowania oraz obowiązków Kasy Krajowej wynikających z Ustawy o BFG.

2. NBP – w zakresie prowadzenia rachunku bieżącego w systemie SORBNET2, utrzymywania przez Kasę Krajową i SKOK rezerwy obowiązkowej w NBP, umowy o prowadzenie rachunku i konta depozytowego bonów skarbowych i bonów pieniężnych NBP oraz przeprowadzania operacji na papierach wartościowych w systemie SKARBNET4 oraz w zakresie danych sprawozdawczych.
3. Główny Urząd Statystyczny – w zakresie dostarczania danych SKOK w ramach programu badań statystycznych statystyki publicznej, w celu opracowania publikacji *Wyniki finansowe spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych*.
4. Generalny Inspektor Informacji Finansowej – w zakresie realizowania obowiązków wynikających z Ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, w tym obowiązku przekazywania do GIIF wyników kontroli w SKOK, przeprowadzanych przez Kasę Krajową, w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu.
5. Biuro Informacji Kredytowej S.A. (dalej jako: BIK) – w zakresie wymiany danych kredytowych oraz wysyłania elektronicznie, za pośrednictwem BIK SA, do Ministerstwa Finansów, informacji o otwartych i zamkniętych rachunkach przedsiębiorców.
6. Krajowa Rada Spółdzielcza – w zakresie działań na rzecz spółdzielczości i rozwoju ruchu spółdzielczego. Kasa Krajowa współpracuje z Krajową Radą Spółdzielczą w ramach Zgromadzenia Ogólnego KRS oraz poprzez uczestnictwo w dwóch specjalnych komisjach działających w ramach KRS: Komisji Finansów Spółdzielczych oraz Komisji Lustracji.
7. Biura Informacji Gospodarczej – w zakresie umożliwienia Kasom korzystania z informacji gospodarczych przy wykorzystaniu infrastruktury służącej do wymiany informacji kredytowej w ramach tzw. projektu BBC (BIK BIG Communication).

Rozdział 2. Instytucje zagraniczne

W 2020 roku Spółdzielcze Kasy Oszczędnościowo-Kredytowe aktywnie uczestniczyły w międzynarodowych programach, projektach oraz innych działaniach zagranicznych. Ze względu na ograniczenia związane z pandemią COVID-19, wszystkie te działania miały inny, odmienny charakter niż w latach ubiegłych, gdyż wszystkie przeniosły się do rzeczywistości wirtualnej. Było to związane głównie z członkostwem polskich SKOK-ów, reprezentowanych przez Kasę Krajową w organizacjach międzynarodowych, takich jak Światowa Rada Unii Kredytowych (WOCCU), Międzynarodowy Związek Spółdzielczy (ICA), Cooperatives Europe, Europejska Sieć Unii Kredytowych (ENCU). Kasa Krajowa była również aktywnie zaangażowana poprzez swoich ekspertów w programach wsparcia unii kredytowych w innych krajach. Najważniejszym wydarzeniem, które miało miejsce w lipcu 2020 roku podczas wirtualnego posiedzenia Rady Dyrektorów WOCCU było powołanie, Rafała Matusiaka – Prezesa Kasy Krajowej na stanowisko Przewodniczącego Rady Dyrektorów WOCCU. Jest to szczególne wyróżnienie dla spółdzielczości w Polsce.

Głównym projektem zagranicznym, w którym zaangażowani są polscy eksperci od września 2016 roku to przedłużony projekt Kredyt dla Producentów Rolniczych (CAP) wdrażany wspólnie z WOCCU i finansowany przez Agendę Rządu Stanów Zjednoczonych ds. Rozwoju Międzynarodowego (USAID). W ramach tego projektu eksperci Kasy Krajowej przeprowadzili m.in. szkolenie dla Narodowego Banku Ukrainy.

W ramach powołanego w 2019 roku Regionalnego Centrum Unii Kredytowych we współpracy z WOCCU, w dalszym ciągu prowadzono działania mające na celu wymianę doświadczeń między uniami kredytowymi działającymi w regionie. W roku 2020 powołano nowego Koordynatora Regionalnego Centrum Unii Kredytowych, było ono reprezentowane na konferencji rocznej Kasy Krajowej oraz rozpoczęło organizowanie we współpracy z WOCCU cyklu webinarów. Szczególnie istotna była kwestia reakcji unii kredytowych na kryzys związany z COVID-19 oraz cyfryzacja działalności unii kredytowych w poszczególnych krajach regionu. Zaktualizowano stronę internetową rcuc.pl zawierającą informacje o tej działalności. Kasa Krajowa aktywnie włączyła się w ramach WOCCU w działania World Young Credit Unions Professionals (WYCUP) oraz Global Women's Leadership Network. Kasa Krajowa włączyła się także w działania powołanego przez WOCCU COVID-19 Response Committee. Dzięki współpracy z WOCCU Kasa Krajowa rozpoczęła także współpracę w brazylijskimi uniami kredytowymi zrzeszonymi w SICREDI. W roku 2021 ze względu na pandemię COVID-19 także działania ENCU oparte były na spotkaniach wirtualnych.

Dział VI. Kadry.

Zatrudnienie w Kasie Krajowej, według stanu na 31 grudnia 2020 r. wyniosło 71 etatów, w tym 64 etatów pełnych i 7 etatów częściowych. W ciągu roku sprawozdawczego zatrudnienie w Kasie Krajowej ustało względem 6 osób. Pozyskano natomiast 2 nowych pracowników.

W roku 2020 zatrudnienie w poszczególnych działach kształtowało się następująco:

Dział	31 grudnia 2019 r.	31 grudnia 2020 r.
Informatyczny	4	4
Organizacyjno-Administracyjny	6	6
Finansowo-Księgowy	7	8
Compliance	1	1
Legislacyjny	4	4
Projektów i Standaryzacji	4	4
Pozostałe stanowiska (samodzielne)	17	14
Dział Monitoringu i Kontroli	13	12
Dział Operacyjny-Rozliczeniowy	19	18

Średnia wieku pracowników Kasy Krajowej wynosi niespełna 46 lat. Pracownicy z wykształceniem wyższym stanowią 90,14 % zatrudnionych osób. Kobiety stanowią 54,93 % zatrudnionych osób.

Pracownicy Kasy Krajowej motywowani są do rozwoju i podnoszenia kwalifikacji. Polityka szkoleniowa sprzyja rozwijaniu umiejętności zawodowych i personalnych pracowników. Na szkolenia w roku 2020 została wydana kwota 167,9 tysięcy złotych.

W Kasie Krajowej funkcjonuje Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych, działający na podstawie regulaminu przyjętego uchwałą nr 4 Zarządu Kasy Krajowej z dnia 19 marca 2010 r. (ostatnio zmienionego uchwałą nr 2 z dnia 20 grudnia 2017 r.). Środki Funduszu pochodziły z odpisów podstawowych, dokonanych w oparciu o ustawę z dnia 4 marca 1994 r. o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych. W roku 2020 Kasa Krajowa wypłacała pracownikom świadczenia głównie na następujące cele: pobyt dzieci w przedszkolach i żłobkach, zakup podręczników szkolnych dla dzieci, wypoczynek pracowników i ich dzieci, wsparcie finansowe w okresie Świąt Wielkanocy i Bożego Narodzenia oraz zapomogi z tytułu leczenia i rehabilitacji pracowników i członków ich rodzin. W roku 2020 ze środków zgromadzonych na Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych Kasa Krajowa wydała 104 tysiące złotych, realizując wszystkie złożone przez pracowników wnioski.

Kasa Krajowa prowadzi także Pracowniczy Program Emerytalny (dalej zwany PPE). W ramach PPE, Kasa Krajowa w 2020 r. finansowała i odprowadzała na rzecz pracowników, którzy przystąpili do PPE, składkę podstawową w 3,5 %. Podmiotem zarządzającym środkami PPE jest SALTUS TU na Życie S.A.

Dział VII. System kontroli wewnętrznej.

W Kasie Krajowej w okresie sprawozdawczym funkcjonował system kontroli wewnętrznej, którego celem było wspomaganie procesów decyzyjnych, przyczyniając się do zapewnienia skuteczności i efektywności działania Kasy Krajowej, wiarygodności prowadzonej sprawozdawczości finansowej oraz zgodności działania Kasy Krajowej z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz rekomendacjami nadzorczymi.

System kontroli wewnętrznej obejmował:

1. mechanizmy kontroli uwzględniające wszystkie poziomy w Strukturze Organizacyjnej Kasy Krajowej;
2. komórkę kontroli wewnętrznej, której zadaniem było zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych dotyczących w szczególności zarządzania ryzykiem w Kasie Krajowej;
3. komórkę ds. zapewnienia zgodności, której zadaniem było zapewnienie zgodności działalności Kasy Krajowej z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz z uwzględnieniem rekomendacji nadzorczych;
4. komórkę audytu wewnętrznego, której zadaniem było regularne badanie adekwatności, skuteczności i efektywności działalności Kasy Krajowej, w szczególności systemu kontroli wewnętrznej i systemu zarządzania ryzykiem.

Kasa Krajowa posiada odpowiednie regulacje systemu kontroli wewnętrznej, opracowane w formie pisemnej i zatwierdzone przez Radę Nadzorczą i Zarząd Kasy Krajowej. Zarząd Kasy Krajowej identyfikował i monitorował efektywność mechanizmów kontrolnych, które były dostosowane do specyfiki działalności Kasy Krajowej. Audytor Wewnętrzny, Samodzielny Inspektor Kontroli Wewnętrznej oraz Kierownik Działu Compliance opierali swoją działalność na planach rocznych, których podstawą była ocena poszczególnych procesów służąca identyfikacji podwyższonego ryzyka i wspomagająca określanie priorytetów realizacji zadań.

Rada Nadzorcza i Zarząd Kasy Krajowej otrzymywały regularnie sprawozdania i informacje z przeprowadzonych audytów i kontroli wewnętrznych oraz z zakresu compliance. Audytor Wewnętrzny, Samodzielny Inspektor Kontroli Wewnętrznej oraz Kierownik Działu Compliance mieli zapewnioną możliwość bezpośredniego komunikowania się z Radą Nadzorczą oraz Zarząd Kasy Krajowej oraz możliwość bezpośredniego i jednoczesnego raportowania do tych organów.

W roku 2020 przeprowadzonych zostało 7 z 8 zaplanowanych zgodnie z zatwierdzonym *Planem kontroli wewnętrznej w Kasie Krajowej na 2020 rok* kontroli wewnętrznych oraz 1 kontrola wewnętrzna nieplanowana.

Zidentyfikowane podczas przeprowadzonych kontroli wewnętrznych ryzyka badanych obszarów zostały ocenione jako niskie - potencjalna wysokość szkody w związku z zajściem niepożądanego zjawiska jest niska. Zgodnie z *Procedurą przekazywania informacji zarządczej w Kasie Krajowej* Kierownik Działu Compliance przekazywał raporty z zakresu compliance na każde planowe posiedzenie Rady Nadzorczej oraz co najmniej raz w miesiącu na posiedzenie Zarządu. W 2020 r. stosowano w Kasie Krajowej Check-list Działu Compliance. Raporty compliance przekazywane bezpośrednio do Zarządu oraz Rady Nadzorczej Kasy Krajowej były opracowywane m.in. z wykorzystaniem Check-listy Działu Compliance. Check-listy obejmowały:

- a) roczny i wieloletni plan compliance;
- b) szkolenia do przeprowadzenia w ramach rocznego planu szkoleń pracowników Kasy Krajowej z obszaru compliance;
- c) zadania do wykonania w ramach regulacji wewnętrznych compliance w Kasie Krajowej, w tym działania mające na celu dostosowanie działalności Kasy Krajowej do regulacji wewnętrznych Kasy Krajowej;
- d) akty prawne dotyczące Kasy Krajowej oraz SKOK, w tym działania mające na celu dostosowanie działalności Kasy Krajowej i SKOK do obowiązujących i zmieniających się przepisów prawa;
- e) rekomendacje nadzorcze dotyczące Kasy Krajowej oraz SKOK, w tym działania mające na celu dostosowanie działalności Kasy Krajowej i SKOK do obowiązujących i zmieniających rekomendacji nadzorczych;
- f) rejestr zgłoszonych incydentów w zakresie ryzyka braku zgodności.

Ryzyko braku zgodności w Kasie Krajowej Dział Compliance klasyfikuje *en bloc* na dzień 31 grudnia 2020 r. jako ryzyko niskie, z uwagi na stosowane w Kasie Krajowej mechanizmy kontrolne.

Zgodnie z zatwierdzonym *Planem audytu wewnętrznego w Kasie Krajowej na 2020 rok*, do dnia 31 grudnia 2020 r. przeprowadzono 7 z 8 zaplanowanych badań audytowych zapewniających oraz jedno zadanie doradcze. Przeprowadzone audyty wskazują, iż procesy objęte audytem w 2020 r. w Kasie Krajowej funkcjonowały prawidłowo. Poziom zidentyfikowanego ryzyka w poszczególnych obszarach oceniony został *en bloc* jako niskie.

Raporty z audytów sporządzane były w terminie wskazanym w regulacjach wewnętrznych i przekazywane do audytowanych, Zarządu oraz Rady Nadzorczej Kasy Krajowej.

Zgodnie z *Procedurą przekazywania informacji zarządczej w Kasie Krajowej*, audytor wewnętrzny przekazywał regularnie i terminowo sprawozdania cykliczne dla Zarządu oraz na planowane posiedzenia Rady Nadzorczej.

Dział X. Wyniki finansowe Kasy Krajowej za rok 2020 – realizacja założeń budżetowych

Według danych na koniec 2020 r. Kasa Krajowa wygenerowała zysk brutto w kwocie 16.086,8 tys. zł, wobec planowanego w budżecie na poziomie 10.263,1 tys. zł. Zrealizowany wynik finansowy brutto jest o 5.823,7 tys. zł wyższy niż planowano w budżecie (prezentacja budżetu na podstawie Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 28 czerwca 2017 r. w sprawie sprawozdań spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych oraz Krajowej Spółdzielczej kasy Oszczędnościowo-Kredytowej).

Na koniec 2020 r. wynik finansowy netto Kasy Krajowej ukształtował się na poziomie 12.654,0 tys. zł, wobec planowanego w budżecie na poziomie 8.206,4 tys. zł. Zrealizowany wynik finansowy netto jest wyższy niż planowano w budżecie, tj. o 4.447,6 tys. zł.

Trzeba zaznaczyć, że wyżej wymienione wyniki finansowe osiągnięto pomimo spadku aktywów Kasy Krajowej rok do roku o ponad 78,2 mln zł. W marcu 2020 r. wprowadzony został czasowy lub całkowity „lockdown”, który spowodował zamknięcie wielu sektorów gospodarczych czego następstwem była utrata części przychodów przez instytucje finansowe, w tym również Kasę Krajową.

Jednym z głównych czynników mających wpływ na wynik finansowy były przychody odsetkowe, które osiągnęły poziom 32.654,0 tys. zł i były niższe od założonych w budżecie o 1.387,1 tys. zł. Niższe niż planowano przychody odsetkowe wynikały głównie ze spadku rentowności niektórych aktywów w wyniku obniżenia przez NBP stóp procentowych w I i II kw. 2020 roku. Koszty odsetkowe osiągnęły poziom 22.640,4 tys. zł i również były niższe od planowanych o 3.058,5 tys. zł, tj. o 11,9%. Przyczyną spadku kosztów odsetkowych było obniżenie oprocentowania lokat oferowanych przez Kasę Krajową dla SKOK – obniżka cennika lokat była konsekwencją obniżki stóp procentowych przez NBP. Należy zaznaczyć, iż spadek kosztów odsetkowych był o 1.671,4 tys. zł większy od spadku przychodów odsetkowych, co zostało osiągnięte przez zachowanie zadowalającej marży pomiędzy oprocentowaniem pasywów i aktywów Kasy Krajowej.

Istotnym wydarzeniem mającym wpływ na wyższy o ponad 3,28 mln zł wynik finansowy brutto i netto był wzrost w IV kwartale wartości certyfikatów inwestycyjnych funduszy inwestycyjnych zamkniętych, co przełożyło się na wysokie wykonanie zrealizowanego wyniku z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych – netto, który na koniec roku osiągnął wartość o 8.718,4 tys. zł i był wyższy od planowanego o ponad 3.321,3 tys. zł. Oprócz wskazanego powyżej wzrostu wartości certyfikatów inwestycyjnych, wyższy zrealizowany wynik z tytułu aktywów

i zobowiązań finansowych netto był również rezultatem sprzedaży dziesięcioletnich obligacji skarbowych w 2020 roku, charakteryzujących się najdłuższym „duration” w portfelu obligacji skarbowych Kasy Krajowej.

Fundusz z Aktualizacji Wyceny (FAW) obligacji skarbowych brutto (niezrealizowany wynik) na koniec 2020 r. wyniósł 56,61 mln zł, z czego 52,4 mln stanowił FAW z obligacji skarbowych, a 4,19 mln to FAW z tytułu obligacji PFR i BGK (obligacje COVID). Są to środki które stanowią rezerwę i mogą być wykorzystane w celu wsparcia realizacji budżetu w kolejnym roku.

Celem działań inwestycyjnych Kasy Krajowej w 2020 r. było budowanie wyniku odsetkowego, liczonego łącznie z wynikiem z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych netto, przy założeniu dostosowywania struktury aktywów i pasywów finansowych do aktualnego poziomu stóp procentowych i sytuacji na rynkach finansowych. Kasa Krajowa w swojej polityce inwestycyjnej uwzględniała ryzyko zmian stóp procentowych, będących np. efektem nieoczekiwanych zdarzeń w otoczeniu gospodarczym i politycznym. Dużym problemem, z jakim Kasa Krajowa musiała się mierzyć w okresie sprawozdawczym, to spadek rentowności instrumentów finansowych i lokat bankowych w wyniku trzykrotnej obniżki stóp procentowych i niespotykanej wcześniej nadpłynności sektora bankowego.

Najważniejsze działania, które zmierzały do dostosowania i optymalizacji portfela aktywów finansowych, to:

1. redukcja portfela komercyjnych papierów wartościowych z uwagi na niskie kwotowania tego rodzaju papierów instrumentów;
2. dywersyfikacja portfela obligacji skarbowych i obniżenie wielkości „duration” portfela;
3. nabywanie CI FIZ – głównie funduszy akcji opartych na rynkach pozaeuropejskich (USA) – celem dalszej dywersyfikacji portfela inwestycji;
4. wykluczenie lokat i rachunków bankowych z potencjalnych inwestycji z uwagi na bardzo niskie oprocentowanie oscylujące w przedziale 0,0%-0,3%.

Po stronie pasywnej, tj. depozytów kas, głównym celem Kasy Krajowej było utrzymanie salda depozytów kas na poziomie z końca grudnia 2019 r. – tj. 1,5 mld.

Zaznaczyć też należy, że istotnie, o ponad 3 mln zł w porównaniu z założeniami w budżecie, obniżono koszty działania. Niższe koszty działania dotyczą przede wszystkim kosztów usług obcych w związku z niezrealizowanymi projektami inwestycyjnymi oraz oszczędnościami w zakresie usług doradczych.

Osiągnięto również niższy, od założonego w budżecie o ponad 0,8 mln zł, wynik z tytułu prowizji i opłat. Na ten wynik składają się transakcje przelewowe, kartowe oraz zapytania do Biura Informacji Kredytowej. Niższy wynik z tytułu prowizji i opłat wynikał w dużym stopniu z udzielenia Kasom wsparcia w postaci refundowania w okresie 6 miesięcy od marca do sierpnia 2020 roku opłat za wydanie kart płatniczych, obsługę kart w okresie pierwszych trzech miesięcy od wydania oraz obniżenia o 30% kosztów związanych z pośrednictwem Kasy Krajowej w realizacji rozliczeń pieniężnych członków SKOK w okresie 4 miesięcy od czerwca do września 2020 roku. łączna kwota wsparcia z tego tytułu wyniosła około 420 tys. PLN.

Dział XI. Przewidywane warunki realizacji wyniku finansowego w roku 2021.

Przewiduje się, że na osiągnięcie przez Kasę Krajową zaplanowanego wyniku finansowego w roku 2021 roku, będą miały wpływ następujące czynniki wewnętrzne oraz zewnętrzne, które uwzględniono w procesie przygotowania budżetu:

1. Stabilizacja na obecnym poziomie (0,10%) stóp procentowych w całym okresie 2021 roku.
2. Utrzymana perspektywa braku zmiany poziomu stóp procentowych w kolejnych latach; (pod znakiem zapytania w związku z nieprzewidywalnością zmian makroekonomicznych spowodowanych wystąpieniem epidemii koronawirusa oraz wzrostem inflacji).
3. Pozostanie w konsolidacji rynku skarbowych papierów wartościowych, które stanowią największą pozycję aktywów Kasy Krajowej i generują największą część przychodów z inwestycji finansowych.
4. Prowadzenie polityki inwestycyjnej, mającej na celu wybór najbardziej optymalnych instrumentów dostępnych na rynku, w granicach określonych przez przepisy art. 37 i 38 ustawy o skok, dzięki której możliwe będzie osiągnięcie optymalnej stopy zwrotu przy akceptowalnym poziomie ryzyka;
5. Ustabilizowanie się sytuacji kas, w tym w szczególności zatrzymanie spadku sumy bilansowej sektora kas i poprawa wyników finansowych uzyskiwanych przez kasy;
6. Rozwój akcji depozytowej SKOK skutkujący pośrednim wzrostem pasywów Kasy Krajowej;
7. Ograniczenie i monitorowanie wysokości ponoszonych kosztów, w szczególności związanych z realizacją nowych przedsięwzięć biznesowych.

Na potencjalne zmniejszenie wyniku mogą wpływać takie okoliczności, jak:

1. Kolejne fale epidemii COVID -19 wpływające w skali globalnej na wiele gałęzi gospodarki światowej,

2. Wpływ wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) w sprawie zwrotu części prowizji kredytowych od przedterminowo spłaconych kredytów.
3. Niestabilność rynków finansowych (krajowych i globalnych) w obliczu trwania pandemii koronawirusa,
4. Wzrost poziomu ryzyka operacyjnego instrumentów inwestycyjnych w związku z niepewnością sytuacji makroekonomicznej gospodarki polskiej i globalnej.
5. Ryzyka polityczne (zmiana fundamentów polityki nowego prezydenta USA, wpływ Chin na gospodarkę światową, ryzyko trwałego pominięcia Europy jako istotnego partnera handlowego dla USA i Chin).
6. Kształtowanie polityki pieniężnej przez Radę Polityki Pieniężnej (wpływ epidemii koronawirusa na decyzje Rady Polityki Pieniężnej).
7. Wzrost wysokości deficytu budżetowego (wpływ epidemii koronawirusa na wyższy deficyt).
8. Wystąpienie osłabienia złotego.
9. Spadek rentowności instrumentów finansowych, w jakich lokowane będą środki pozostające w dyspozycji Kasy Krajowej;
10. Nadpłynność sektora finansowego i obniżenie stawek kwotowania depozytów dla klientów instytucjonalnych do poziomu nieakceptowalnego przez Kasę Krajową.
11. Pogorszenie kondycji finansowej gospodarstw domowych,
12. Wzrost należności przeterminowanych w całym sektorze instytucji kredytowych, co znajdzie odzwierciedlenie w sytuacji SKOK, a tym samym Kasy Krajowej;
13. Konkurencja ze strony pozostałych podmiotów rynku usług finansowych w związku z wdrożeniem Dyrektywy PSD2;
14. Ryzyko konieczności zawiązania odpisów aktualizujących na pomoc udzieloną ze środków pochodzących z pożyczki Saltus TUW lub obligacji wyemitowanych przez Kasę Krajową;
15. Ewentualnie niekorzystne rozstrzygnięcia sporów sądowych.

Dział XII. Ocena realizacji *Kierunków działalności i zasady rozwoju Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej na lata 2020-2022.*

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Kasy Krajowej w dniu 3 grudnia 2019 r. przyjęło Kierunki działalności i zasady rozwoju Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej na lata 2020-2022, zakreślając trzy zasadnicze cele dla Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej:

1. Podniesienie konkurencyjności usług świadczonych przez Kasy przy jednoczesnym zachowaniu ich zakresu i charakteru - Kasy powinny nadal być podmiotami dostarczającymi prostych i czytelnych dla odbiorcy usług finansowych, zaspokajających jego podstawowe potrzeby finansowe.
2. Rewitalizacja idei SKOK dla przypomnienia i spopularyzowania sposobu podejścia do świadczenia usług finansowych typowego dla unii kredytowych na całym świecie - nie dla zysku, nie dla filantropii, lecz dla dobra wspólnego. Afirmacja spółdzielczego charakteru działalności.
3. Poprzez dążenie do zmiany ustawy o skok, zredefiniowanie funkcji Kasy Krajowej, aby lepiej i pełniej wpisywała się w realizację oczekiwań adresowanych do niej przez spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe oraz w szerszym zakresie była zdolna do stabilnego finansowania realizacji swoich zadań.

Rok 2020 był pierwszym rokiem realizacji celów opisanych w *Kierunkach działalności i zasadach rozwoju Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej na lata 2020-2022*. W ramach realizacji planu przewidziano przeprowadzanie cyklicznych konferencji w formule „Forum Produktowego SKOK”. W 2020 roku zorganizowano 4 takie spotkania, na których Kasa Krajowa przekazywała informacje dotyczące bieżącej sytuacji sektora SKOK w obszarze transakcyjnym, prezentowała informacje o planach i działaniach podejmowanych w celu poszerzania i rozwijania oferty usług świadczonych przez SKOKi. Na każde Forum zapraszane były również firmy i instytucje współpracujące z systemem SKOK lub zainteresowane nawiązaniem współpracy. Forum Produktowe już na stałe zagościło w kalendarzach SKOK jako miejsce wymiany informacji, myśli i poglądów SKOK jak i podmiotów wchodzących w skład sektora SKOK.

W ramach realizacji celu nr 1 wprowadzono do oferty Kas kartę wielowalutową oraz możliwość dokonywania płatności internetowych w ramach usługi Paybynet. Na końcowym etapie zaawansowania na koniec 2020 roku były prace nad wdrożeniem płatności mobilnych Google Pay oraz nad nową strukturą limitów na kartach płatniczych wydawanych przez Kasę Krajową. Ostatecznie projekty te zostały z powodzeniem zakończone w styczniu 2021 roku.

W ramach celu 2 Kasa Krajowa m.in. prowadzi wspólnie z WOCCU Centrum Regionalne Unii Kredytowych. Jest to inicjatywa, w ramach której realizowane są inicjatywy ukierunkowane na wymianę wiedzy i doświadczeń, popularyzację idei spółdzielczości finansowej oraz poszukiwanie najlepszych rozwiązań regulacyjnych i legislacyjnych dla systemów unii kredytowych z naszego regionu. Jedną z aktywności realizowanych w ramach

centrum jest program World Council's Young Credit Union Professionals (WYCUP). Program WYCUP rozpoczął się w 2001 roku jako program stypendialny, którego celem było podkreślenie i wsparcie głosu młodych profesjonalistów w międzynarodowym ruchu unii kredytowych. Od 2001 roku Kasa Krajowa co roku organizuje konkurs dla młodych profesjonalistów z polskich unii kredytowych (SKOK). Młodzi profesjonalści prezentują projekty, które zrealizowali dla SKOK. Najlepsze projekty są wybierane, a zwycięzcy biorą udział w Konferencji Światowej Rady Unii Kredytowych (WOCCU). Ponadto młodzi profesjonalności SKOK biorą aktywny udział w rozwoju SKOK. Uczestniczą w pracach rozwoju produktów finansowych oraz budowania więzi z lokalnymi społecznościami. W 2020 r. w trakcie corocznej konferencji Kasy Krajowej młodzi profesjonalści ruchu SKOK mogli dzielić się swoimi doświadczeniami w ramach osobnego panelu poświęconego programowi WYCUP. Niezależnie od aktywności młodych profesjonalistów na poziomie krajowym, samych SKOK oraz lokalnych społeczności, w ramach których działają, brali oni udział w spotkaniach roboczych grupy WYCUP przy WOCCU. W 2020 r. Łukasz Nowak - przedstawiciel SKOK Centrum został laureatem międzynarodowego konkursu WYCUP. Drugim ważnym projektem prowadzonym w ramach Centrum Regionalnego jest Global Women's Leadership Network (GWLN). 20 października 2020 r. Polska stała się 28 krajem, który dołączył do tego Programu. Inicjatywa GWLN zrzesza miliony ludzi na całym świecie. Inauguracja programu GWLN w Polsce nastąpiła w roku, w którym SKOKi obchodzą 28 rocznicę powstania. Była to wyjątkowa uroczystość, bo odbyła się całkowicie online co zapisuje się w historii tej organizacji, bowiem Polska była pierwszym krajem przystępującym do GWLN wyłącznie za pośrednictwem Internetu. W program zaangażowani są pracownicy Kas, Kasy Krajowej oraz innych spółek sektora SKOK. Ich grono stale się powiększa. Tematy, którymi w pierwszej kolejności zajęło się GWLN w Polsce to szeroko rozumiana profilaktyka zdrowotna – niezwykle ważna w dobie pandemii. Wydarzenie to pokazuje, że nie tylko problemy finansowe są w polu zainteresowań osób związanych z sektorem spółdzielczych kas. Inne podjęte działania ukierunkowane są na pomoc potrzebującym oraz edukację finansową. SKOKi, Kasa Krajowa oraz instytucje z systemu SKOK wspierały, wspierają i będą wspierać takie inicjatywy.

Również w ramach realizacji celu 2 Kasa Krajowa zawarła w dniu 4 sierpnia 2020 r. porozumienie o Współpracy z jedną z najbardziej dynamicznie rozwijających się unii kredytowych na świecie, brazylijską SICREDI. Jego zawarcie umożliwia SKOK między innymi pozyskiwanie rozwiązań stosowanych w brazylijskich uniach oraz wykorzystanie sprawdzonych sposobów ich wdrażania. Przedmiotem współpracy są zarówno produkty finansowe jak i rozwiązania technologiczne a także innowacyjne rozwiązania mobilne. Strony wymieniają się także doświadczeniami w zakresie umacniania i rozwijania więzi łączących lokalne społeczności w obu krajach z kasami, które wśród nich działają. Sygnatariuszem porozumienia jest również WOCCU, organizacja zrzeszająca unie kredytowe z całego świata.

W ramach realizacji celu 3 uchwalone zostały w roku 2020 m.in. zmiany legislacyjne umożliwiające składanie deklaracji przystąpienia do spółdzielni drogą elektroniczną oraz zmiany w rozporządzeniu regulującym szczególne zasady rachunkowości dla Kas. Ponadto w 2020 r. z akceptacją spotkały się postulaty Kasy Krajowej dotyczące poszerzenia bazy członkowskiej SKOK o kasy zapomogowo-pożyczkowe, a także trwają prace nad włączeniem Kas do udziału w programie „Czyste Powietrze”, prowadzonym przez Ministerstwa Klimatu. Współ z Krajową Radą Spółdzielczą podjęte zostały również działania na rzecz umożliwienia spółdzielniom korzystania z rozwiązań tzw. estońskiego CIT – propozycje zakładają odroczenie płatności podatku do czasu likwidacji kasy oraz wprowadzenie możliwości zaliczenia do kosztów uzyskania przychodów wpłat na specjalny fundusz na cele inwestycyjne.

Dział XIII. Raport dotyczący ryzyka.

W 2020 r. odbyły się dwa spotkania Komitetu ds. Ryzyka w Kasie Krajowej. Do głównych zadań Komitetu należy ocena ryzyk, na które narażona jest Kasa Krajowa, przedstawianie wniosków oraz wydawanie rekomendacji Zarządowi Kasy Krajowej, w związku z dokonaną oceną. W ramach prac tego Komitetu dokonywana jest także ocena klasyfikacji danego ryzyka pod względem jego istotności. Ponadto do zadań Komitetu należy: wspieranie Inspektora ds. zarządzania ryzykiem w pracach dotyczących polityki, procedur i instrukcji w zakresie zarządzania ryzykiem oraz inicjowanie działań w zakresie identyfikacji, pomiaru, oceny i monitorowania ryzyka. W roku 2021 planowane jest dalsze doskonalenie systemu zarządzania ryzykiem w Kasie Krajowej.

Zidentyfikowano poniższe ryzyka w działalności Kasy Krajowej:

1. **Ryzyko utraty reputacji.** Ryzyko utraty reputacji definiowane jest jako ryzyko związane z negatywnym odbiorem wizerunku Kasy Krajowej przez klientów, kontrahentów, nadzorców, regulatorów oraz opinię publiczną. W przypadku działalności Kasy Krajowej z uwagi na specyfikę jej konstrukcji, ryzyko reputacji materializuje się głównie w przypadku negatywnych publikacji na temat spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, co także skutkuje negatywnym wizerunkiem zarówno Kasy Krajowej jak i całego sektora SKOK. Celem ograniczenia ryzyka, prowadzony jest bieżący monitoring publikacji prasowych dotyczących Kasy Krajowej oraz SKOK, a także sytuacji w kasach. W Kasie Krajowej funkcjonuje stanowisko Rzecznika Prasowego, którego celem jest m.in. prezentowanie stanowiska Kasy Krajowej dotyczących

sytuacji Kasy Krajowej oraz SKOK, udzielanie odpowiedzi na zapytania kierowane od mediów, przygotowywanie materiałów i informacji do publikacji.

2. **Ryzyko operacyjne.** Celem zarządzania ryzykiem operacyjnym jest bieżące utrzymywanie poziomu ryzyka operacyjnego na dopuszczalnym poziomie, niezagrażającym prowadzonej działalności Kasy Krajowej. Kasa Krajowa posiada odpowiednie procedury oraz Centrum Zapasowe umożliwiające kontynuację prowadzonej działalności w kluczowych obszarach związanych z prowadzeniem rozliczeń członków SKOK oraz składaniem zapytań kredytowych. W Kasie Krajowej zostały także wdrożone plany awaryjne służące przeciwdziałaniu i minimalizowaniu negatywnych skutków nieoczekiwanych zdarzeń, w tym ataków wewnętrznych i zewnętrznych, które mogą zaszkodzić funkcjonowaniu organizacji. W ramach procedury, przeprowadzono test planu ciągłości działania w Kasie Krajowej. Opracowano raport z analizy ryzyka operacyjnego, bezpieczeństwa informacji i plan postępowania z ryzykiem w Kasie Krajowej. W ramach ryzyka operacyjnego Kasa Krajowa identyfikuje następujące istotne ryzyka: ryzyko technologiczne i techniczne, ryzyko prawne, ryzyko prania pieniędzy, ryzyko bezpieczeństwa oraz ryzyko zdarzeń zewnętrznych (ciągłości działania).
3. **Ryzyko płynności.** Celem zarządzania ryzykiem płynności jest ograniczanie ryzyka nie wywiązania się Kasy Krajowej z bieżących zobowiązań w wyniku niedopasowania przepływów finansowych. Głównymi metodami zarządzania ryzykiem płynności są między innymi: codzienne, bieżące monitorowanie pozycji płynności finansowej Kasy Krajowej, rejestrowanie z jednej strony kwot i terminów zapadalności aktywów oraz kwot i terminów wymagalności pasywów. Z zestawienia pozycji aktywów i pasywów powstaje mapa płynności, pokazująca saldo przepływów pieniężnych w bieżącym dniu oraz w kolejnych dniach w przyszłości.
4. **Ryzyko kredytowe.** Celem zarządzania ryzykiem kredytowym jest minimalizowanie ryzyka wystąpienia potencjalnej straty związanej z nieoczekiwanym niewykonaniem zobowiązania lub pogorszenia się zdolności kredytowej zagrażającej wykonaniu zobowiązania. W ramach ryzyka kredytowego Kasa Krajowa identyfikuje następujące ryzyka: ryzyko portfela kredytów standardowych, portfela papierów dłużnych oraz portfela depozytów. Głównymi metodami zarządzania ryzykiem kredytowym są:
 - rozdzielenie funkcji analitycznych od decyzyjnych;
 - badanie zdolności dłużników do wywiązania się zobowiązań;
 - wymóg ustanawiania adekwatnych zabezpieczeń;
 - określenie poziomów decyzyjnych w przypadku inwestycji finansowych;
 - wyznaczanie limitów inwestycyjnych;
 - systematyczne monitorowanie spłat zobowiązań.
5. **Ryzyko cen instrumentów.** Celem zarządzania ryzykiem cen instrumentów jest ograniczanie ryzyka utraty wartości aktywów, wzrostu poziomu zobowiązań lub negatywnej zmiany wyniku finansowego w konsekwencji wrażliwości na zmiany cen instrumentów finansowych. Głównymi czynnikami wpływającymi na występowanie ryzyka cen instrumentów są:
 - sytuacja makroekonomiczna;
 - poziomy stóp procentowych w Polsce i na świecie;
 - poziomy stawek rynkowych jak np. WIBID, WIBOR;
 - sytuacja płynnościowa sektora bankowego w Polsce;
 - podaż i popyt na rynkach giełdowym, papierów wartościowych, itp.

Główne metody zarządzania i ograniczania ryzyka cen instrumentów polegają na odpowiednim doborze portfela instrumentów finansowych i odpowiednim kształtowaniu struktury aktywów i pasywów.

6. **Ryzyko stopy procentowej.** Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest ograniczanie ryzyka utraty wartości aktywów, wzrostu poziomu zobowiązań lub negatywnej zmiany wyniku finansowego w konsekwencji wrażliwości na zmiany stóp procentowych. W ramach ryzyka stopy procentowej, Kasa Krajowa identyfikuje następujące ryzyka: ryzyko bazowe, ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania, ryzyko opcji klienta.

Głównymi metodami zarządzania ryzykiem stopy procentowej są między innymi:

- polityka cenowa Zarządu Kasy Krajowej w zakresie oprocentowania depozytów i kredytów dla SKOK;
- powiązanie stóp procentowych instrumentów generujących przychody i koszty odsetkowe, mających jednocześnie te same okresy przeszacowania;
- dopasowanie wielkości przeszacowywanych w danym czasie aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych.

W okresie sprawozdawczym, w ramach cyklicznego przeglądu, dokonano aktualizacji wewnętrznych regulacji dotyczących zarządzania ryzykiem w Kasie Krajowej.

Dział XIV. Rezerwy tworzone na sprawy sądowe oraz odpisy aktualizujące.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. przeciwko Kasie Krajowej toczyło się 19 spraw sądowych o charakterze majątkowym, przy czym 9 spraw prowadzonych było w pierwszej instancji, 6 spraw w drugiej instancji, a w 4 sprawach wniesiono skargi kasacyjne do Sądu Najwyższego. Po dniu bilansowym, w dniu 19 lutego 2021 r., Kasa Krajowa wniosła skargę kasacyjną od jednego z prawomocnych wyroków o wartości przedmiotu zaskarżenia 232.302,00 zł.

Łączna wartość przedmiotu sporu w sprawach rozpoznawanych przez sądy pierwszej i drugiej instancji, tj. w sprawach, w których nie wydano prawomocnych orzeczeń, wynosi 309.120.266,95 zł (bez odsetek), na którą składają się roszczenia zgłoszone w pozwach:

- 1) Bankowego Funduszu Gwarancyjnego o zasądzenie kwoty 269.844.877,74 zł wraz z odsetkami ustawowymi:
 - a) od kwoty 269.840.445,84 zł (stanowiącej - według powoda - należną BFG kwotę wolnych środków funduszu stabilizacyjnego) od dnia 24 lipca 2014 r. do dnia zapłaty,
 - b) od kwoty 4.431,90 zł (stanowiącej odsetki ustawowe za zwłokę w przekazaniu kwoty wolnych środków funduszu stabilizacyjnego w kwocie 888.814,37 zł) od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty – przy czym nieprawomocnym wyrokiem z dnia 23 grudnia 2020 r. sąd pierwszej instancji oddalił powództwo;
- 2) jednego z Banków, jako następcy prawnego jednej z Kas, o łącznej wartości przedmiotu sporu 1.471.753,30 zł (wraz z odsetkami ustawowymi od dni wskazanych w pozwach do dnia zapłaty) – sprawy związane z zawieszeniem w okresie 2008-2009 działalności tej Kasy i ustanowieniem zarządcy komisarycznego; – przy czym w jednej ze spraw prawomocnym wyrokiem z dnia 29 kwietnia 2021 r. powództwo zostało uwzględnione;
- 3) Syndyków masy upadłości dwóch Kas o zasądzenie kwot wskazanych w pozwach, tj. łącznie 11.847.452,91 zł (wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dni wskazanych w pozwach do dnia zapłaty) z tytułu zwrotu wkładów na fundusz stabilizacyjny;
- 4) Syndyków masy upadłości dwóch Kas o zasądzenie kwot wskazanych w pozwach, łącznie 25.546.865,00 zł (wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dni wskazanych w pozwach do dnia zapłaty) z tytułu odpowiedzialności Kasy Krajowej do podwójnej wysokości wpłaconych udziałów, przy czym jedno z tych powództw, o wartości przedmiotu sporu 13.546.745,00 zł, zostało oddalone nieprawomocnym wyrokiem sądu pierwszej instancji z dnia 5 lutego 2020 r. (w sprawie tej toczy się postępowanie apelacyjne przed sądem drugiej instancji), natomiast drugie powództwo, o wartości przedmiotu sporu 12.000.120,00 zł, zostało prawomocnie oddalone w dniu 11 lutego 2021 r.;
- 5) Syndyka masy upadłości jednej z Kas o zasądzenie kwoty 409.318,00 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 2 czerwca 2017 r. do dnia zapłaty z tytułu zwrotu składek wpłaconych na fundusz reklamowo - promocyjny.

Zgodnie z oceną pełnomocników procesowych Kasy Krajowej 8 spraw niezakończonych wydaniem prawomocnych orzeczeń, o łącznej wartości przedmiotu sporu 471.753,30 zł obarczonych jest wysokim ryzykiem, 2 sprawy o łącznej wartości przedmiotu sporu 1.409.318,00 zł obarczonych jest średnim ryzykiem, natomiast 5 spraw (w tym powództwo BFG), o łącznej wartości przedmiotu sporu 307.239.195,65 zł, obarczonych jest niskim ryzykiem, co wskazuje na duże prawdopodobieństwo oddalenia powództw.

Jeżeli chodzi o sprawy, o których mowa w pkt 4 powyżej, należy zwrócić uwagę, że w dniu 12.12.2019 r. Sąd Najwyższy po rozpoznaniu w Izbie Cywilnej zagadnienia prawnego w sprawie o sygn. III CZP 42/19, podjął uchwałę następującej treści: „Syndykowi masy upadłości spółdzielczej kasy oszczędnościowo - kredytowej nie przysługuje roszczenie wobec członków kasy o pokrycie straty bilansowej kasy w oparciu o postanowienia statutu przyjęte na podstawie art. 26 ust. 3 ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo kredytowych (jedn. tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 2386 ze zm.), wprowadzające podwyższoną odpowiedzialność członków za straty powstałe w kasie do podwójnej wysokości wpłaconych udziałów, jeżeli przed ogłoszeniem upadłości kasy, walne zgromadzenie (zebranie przedstawicieli) nie podjęło uchwały o pokryciu w ten sposób straty (art. 38 § 1 pkt 4 ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze, jedn. tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1285 ze zm.).”.

Wysokość rezerwy minimalnej, tworzonej zgodnie z procedurą Systemu Zarządzania Jakością PR11/QP7 pn.: *Procedura tworzenia i rozwiązywania rezerw na sprawy sądowe*, przyjętą uchwałą nr 4 Zarządu Kasy Krajowej z dnia 31 października 2019 r., powinna wynosić 300.668,18 zł wg stanu na dzień 31 grudnia 2020 r., niemniej Zarząd Kasy Krajowej – mając na uwadze zawitość i wysoki stopień skomplikowania spraw, niepewność, co do ich rozstrzygnięć w I i II instancji, a także z uwagi na stosowaną zasadę ostrożnej wyceny spraw sądowych – postanowił o utworzeniu rezerwy w wyższej wysokości, ustalając ją na poziomie 8.017.128,88 zł.

Dział XV. Ciała statutowe Kasy Krajowej.

Rozdział 1. Zarząd Kasy Krajowej.

Organem zarządzającym Kasy Krajowej, zgodnie z art. 47 pkt 3 w zw. z art. 50 ustawy o skok oraz § 35 Statutu, jest Zarząd Kasy Krajowej, który w okresie sprawozdawczym pełnił swoją funkcję w następującym składzie:

1. Pan Rafał Matusiak – Prezes Zarządu Kasy Krajowej,
2. Pani Małgorzata Gatz – Wiceprezes Zarządu Kasy Krajowej; uchwałą nr 7 z dnia 17 grudnia 2020 r. Rada Nadzorcza Kasy Krajowej powołała Panią Małgorzatę Gatz na członka Zarządu Kasy Krajowej kolejnej kadencji od dnia 20 grudnia 2020 r.;
3. Pani Joanna Mędrzecka – Wiceprezes Zarządu Kasy Krajowej,
4. Pan Maciej Ruciński – Wiceprezes Zarządu Kasy Krajowej.

Rozdział 2. Rada Nadzorcza Kasy Krajowej.

W strukturze Kasy Krajowej funkcję organu nadzoru pełni, zgodnie z art. 47 pkt 2 w zw. z art. 49 ust. 1 ustawy o skok oraz § 27 Statutu, Rada Nadzorcza, która w okresie sprawozdawczym działała w następującym składzie:

1. Pan Grzegorz Buczkowski – Przewodniczący Rady Nadzorczej Kasy Krajowej,
2. Pan Lech Lamenta – Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej Kasy Krajowej,
3. Pan Dominik Bierecki – Sekretarz Rady Nadzorczej Kasy Krajowej,
4. Pan Bogdan Biś – Członek Rady Nadzorczej Kasy Krajowej,
5. Pan Paweł Cioch – Członek Rady Nadzorczej Kasy Krajowej, z zastrzeżeniem, jak poniżej.
6. Pan Andrzej Gałązkiewicz – Członek Rady Nadzorczej Kasy Krajowej,
7. Pan Janusz Ossowski – Członek Rady Nadzorczej Kasy Krajowej,
8. Pan Mirosław Pawełczyk – Członek Rady Nadzorczej Kasy Krajowej,
9. Pan Zygfryd Schoenhoff – Członek Rady Nadzorczej Kasy Krajowej.

W dniu 28 lutego 2020 r. do Kasy Krajowej wpłynęła rezygnacja z członkostwa w Radzie Nadzorczej złożona przez dr. Pawła Ciocha, członka Rady, który z racji objęcia funkcji w spółce Skarbu Państwa złożył rezygnację z innych aktywności, w tym członkostwa w organach innych podmiotów gospodarczych. Rezygnacja członka Rady Nadzorczej nie uniemożliwiła Radzie Nadzorczej dalszego funkcjonowania do końca kadencji pomimo zmniejszonego składu.

Rozdział 3. Walne Zgromadzenie Kasy Krajowej.

W okresie sprawozdawczym, Walne Zgromadzenie Kasy Krajowej, jej najwyższy organ, obradowało w dniu 21 sierpnia 2020 r. Zwyczajne Walne Zgromadzenie Kasy Krajowej przyjęło między innymi sprawozdanie finansowe Kasy Krajowej za rok 2019 i udzieliło absolutorium członkom Zarządu Kasy Krajowej oraz uchwaliło Kierunki działalności i zasady rozwoju Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej na lata 2020 – 2022.

Rozdział 4. Komisja Funduszu Stabilizacyjnego Kasy Krajowej.

Ciałem opiniodawczym Zarządu, statuowanym w § 44 ust. 1 Statutu, jest Komisja Funduszu Stabilizacyjnego.

W okresie sprawozdawczym skład Komisji Funduszu Stabilizacyjnego kształtował się następująco:

1. Pan Bogumił Krzyszczak – Przewodniczący Komisji,
2. Pan Andrzej Sosnowski – Wiceprzewodniczący Komisji,
3. Pan Krzysztof Kwiatek – Sekretarz Komisji,
4. Pani Anna Fomin – Członek Komisji,
5. Pan Marek Bąk – Członek Komisji,
6. Pan Joachim Nowak – Członek Komisji; uchwałą nr 12 z dnia 17 grudnia 2020 r. Rada Nadzorcza Kasy Krajowej powołała Pana Joachima Nowaka na członka Komisji Funduszu Stabilizacyjnego Kasy Krajowej kolejnej kadencji,
7. Pan Franciszek Barakowski – Członek Komisji.

Dział XVI. Zdarzenia istotne, które nastąpiły po zakończeniu roku obrotowego.

Ze zdarzeń istotnych, które nastąpiły po zakończeniu roku obrotowego należy wskazać:

1. Sprawy sądowe opisane w niniejszym Sprawozdaniu;
2. Decyzją kierownika zakładu pracy na podstawie art. 3 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, pracodawca polecił pracownikom według harmonogramów wykonywanie pracy poza siedzibą Kasy Krajowej (praca zdalna) od dnia 11 marca 2020 r.;

3. W styczniu 2020 r. Kasa Krajowa w porozumieniu z obligatariuszem dokonała wcześniejszego wykupu ostatniej sztuki obligacji serii A poprzez konwersję wynikającą z dywidendy w kwocie 10 mln zł.,
4. Brak oprocentowania na niektórych rachunkach bankowych w związku z obniżeniem przez Radę Polityki Pieniężnej stóp procentowych NBP, w tym stopy referencyjnej do poziomu 0,10.

Dział XVII. Podsumowanie.

Zarząd Kasy Krajowej stwierdza, że cele i zamierzenia Kasy Krajowej w roku 2020 zostały zrealizowane. Kasa Krajowa posiada pełną zdolność do regulowania swoich zobowiązań, a prawdopodobieństwo ziszczenia się zagrożeń dla niezakłóconego kontynuowania działalności, wskazanych we wprowadzeniu do sprawozdania finansowego, jest ograniczone i niewielkie. Równocześnie Zarząd wskazuje, iż wszelkie wnioski z ostatnio przeprowadzonej lustracji pełnej Kasy Krajowej zostały zrealizowane.

Członkom Rady Nadzorczej, Komisji Funduszu Stabilizacyjnego, Komisji Planowania Strategicznego oraz członkom Zarządów i Rad Nadzorczych wszystkich spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych oraz pozostałych instytucji działających w ramach struktury SKOK, a także pracownikom Kasy Krajowej, Zarząd Kasy Krajowej składa szczególne podziękowania za dotychczasową współpracę i wytrwałość.

Sopot, dnia 4 czerwca 2021 r.